

Випуск № 2 (1 квітня)

Вінниця – 2015 р.

Передмова

Любий читачу, збірка, яку ти зараз читаєш, видана проектом «Дерево казок» за підтримки проекту «Казка». В збірку вміщено 16 казок найрізноманітнішої тематики (по 8 казок з кожного проекту). Серед них є як авторські, так і народні казки.

Збірка «Дерево казок» – це серійне щомісячне електронне видання, що розповсюджується абсолютно безкоштовно.

Своє життя збірка розпочала 1 березня 2015 року.

Проект «Дерево казок»

(<https://derevo-kazok.org>)

«Дерево казок» – величезний безкоштовний архів авторських та народних казок, які ви можете прочитати українською мовою. Тут ви знайдете не лише українські казки, а й казки інших країн. Проект складається з 4-х основних розділів: українська народні казки, казки народів світу, казки українських авторів та казки авторів світу. Автор та адміністратор проекту – *Лук'янюк Євген*.

Наші контакти:

derevokazok@gmail.com – адреса ел. пошти.

Приєднуйтесь до нас:

Ми на Facebook: <https://www.facebook.com/derevokazok>

Ми в Twitter: <https://twitter.com/KazkuPpUa>

Ми на GooglePlus:

<https://plus.google.com/communities/102303859954667667228>

Ми Вконтакті: http://vk.com/derevo_kazok

Проект «Казка»

(<http://kazka.in>)

Даний ресурс створений з метою збору всіх казок, що написані українською мовою або перекладені на неї. Ми, колектив сайту «Казка», постійно розшукуємо казки, ми відкриті для спілкування. Ми збираємо як народні, так і авторські казки. Особливо приємно знайомитись з сучасними авторами даного виду мистецтва.

Контакти:

ua@kazka.in – адреса ел. пошти.

Ми на Facebook: <https://www.facebook.com/Kazka.in>

Ми в Twitter: <http://twitter.com/Kazkain>

Засновник проекту – *Тарас Амброз*.

Зміст

Тік-Так.....	3
Казка про попа і наймита його Балду	5
„Агенство добрих ведмежих послуг”	7
Казка про Оха чародія.....	9
Голочка та Подушечка.....	10
Золота гуска.....	13
Мамине серденько.....	16
Як селянин муху вбив	19
Вушик, Горлик та Носик	20
Їжачок	22
Як Корова царицею стала	24
Чарівниці.....	28
Пригода дубового листочка	30
Дотепний жарт	34
Золотий тризубець.....	36

Тік-Так

и бачили ви, діти, старовинний годинник? Такий товстий, незграбний із заводним механізмом, а не на батарейках, як зараз. Поважний і серйозний він ще висить десь у старих будинках, збережений бабусею чи дідусем і завжди вірно показує нам час. Не те що ці сучасні маленькі, плоскі, електронні годиннички, які часто понуро мовчать і чи то з лінощів, чи з неохоти зупиняються саме тоді, коли нам необхідно знати годину.

Отож, саме поважний, старенький і працьовитий, чесний і старанний годинник з заводним механізмом висів у Сергійкового дідуся у спальні. Сергійко завжди чув його важку ходу – тік-так. Хлопчику було дуже цікаво, як іде той Час там, усередині, та чи можна його зупинити. Але у дідову спальню він ніколи не заходив.

– Сергійку, швидше! Сергійку, поки ти сидиш та нічого не робиш Час іде, він не стоїть на місці. Він проходить повз тебе, а ти його дарма марнуєш.

День у день одне й те ж саме. Сергійко вперто марнував час і міг годину одягати штани щоб піти на вулицю. І бувало навіть так, що вже й сонце заходило, поки він збереться.

Якось, коли нікого не було вдома, Сергійко грався машинкою і вона, проїхавши увесь коридор, заїхала прямісінько у дідову спальню через відхилені двері. Що ж робити? Довго вагався Сергійко чи заходити без дозволу у дідову кімнату та вирішив, що нічого ж поганого не станеться. Потрібно лише забрати машинку і вийти. Сергійко зайшов і відразу здригнувся. Великий старий годинник саме відбивав шосту годину вечора. Поважно і твердо.

Хлопчик озирнувся в пошуках машинки. Вона заїхала аж під шафку, над якою висів старовинний годинник. Сергійко підійшов близько до годинника і від цікавості чи від захоплення не міг вже відвести від нього погляд. Виготовлений дуже давно умілими майстрами, годинник був справді дуже гарний з вигнутим стрілочками, вирізбленою кришкою, чудернацькими цифрами на циферблаті. „Він, мабуть, ще старший від дідуся”, – подумав хлопчик.

Сергійко доторкнувся до холодного скла. „От мені б дізнатись як він іде? Як же потрапити туди, всередину?” І раптом, дверцята годинника відчинилися і Сергійко, не змігши відірвати руки від дверцят, почав зменшуватися й, ставши завбільшки з горіх, повис на ручці, міцно тримаючись, щоб не впасти.

Чийсь руки підхопили його і потягнули усередину.

– Привіт, я Тік а це – Так,– маленькі і худенькі хлопчики, наче стрілки, стояли перед Сергійком. – Ти хотів побачити сам Час? Ми його діти.

– От чудасія! Невже я справді всередині годинника? Отого старовинного, дідусевого? Ой, хлопці! Ходім гратися. Я ж сам грався, а тепер з вами буду.

– Ні, ми не можемо гратися. Мусиш іти з нами, бо ми ніколи не зупиняємось, а дорогою ми все розповімо. Згода?

– Гарзд. Я з вами! А що це за дівчинка попереду біжить?

– Це наша молодша сестричка Секундочка. Вона швидше від нас іде в шістдесят кроків. А ще ми познайомимо тебе з батьком Часом. Він також

постійно йде. Ще ні на хвилинку не зупинився. Час і твій дідусь – давні та щирі друзі.

– Так от чому дідусь так вчасно все робить. Ні хвилинки не згає. Все у нього розписано по хвилинках і він завжди всюди встигає! – здогадався Сергійко.

– А ти хіба не знав?

– Ні, навіть не здогадувався. Але ж і кумедно ви йдете – один крок Тік, один Так. Як же так можна?

– А ми й не помічали. Ми завжди так йдемо.

– Ой, ой! – почувось раптом попереду. – Біда зараз трапиться!

– Це Секундочка. Щось, напевно, сталося. Біжімо!

Сергійко разом з хлопчиками прибігли до Секундочки. Вона тремтіла і була дуже схвильована й пильно дивилась крізь скло годинника, крізь вікно на вулицю, людей і машини.

– Дивіться! Дівчинка висмикнула руку від мами і вибігла на дорогу. А там же машини!

– А звідки ти знаєш, що може трапитись біда? А може й не трапиться. Може, машини оминуть дівчинку? – Сергійко хотів заспокоїти друзів.

– Знаю. Ми у школі дуже добре вчимо математику. А у мене найкращі оцінки з математики. Я все порахувала. І швидкість, і відстань, і час. Ой, біда трапиться!

– Що там таке? – почувось позаду.

– Це – Час, – зашепотіли хлопчики. – Зараз ми тебе з ним познайомимо. Будь ввічливий.

– Доброго дня, пане, – привітався хлопчик, щойно Час порівнявся з ним.

– Доброго. Це ти той хлопчина, що мене марнує?

– Я більше не буду, – схилив голову Сергійко. – А Ви і є той великий, знаменитий Час?

– Так, це я. Будемо тепер друзями, – усміхнувся привітно старий Час. – Що тут за галас?

– Секундочка підрахувала, що з дівчинкою, яка вибігла на дорогу, трапиться біда. На неї наїде вантажівка, – навперобій розповідали Тік і Так.

– Біда кажете?

– Так, велика біда. Дозвольте мені зупинити час на одну секундочку, щоб все виправити. Цього ніхто не помітить. Одна секундочка дуже маленька. А наш новий друг Сергійко за цю секунду відведе дитину до мами. І все буде добре.

– Добре, Секундочко, я дозволяю тобі це зробити. Зупиняй!

Секундочка миттю вийняла з кишеньки маленьку золоту стрілочку і, махнувши нею та промовивши лише їй відомі чарівні слова, зупинила мить. Все завмерло: і машини, і люди на вулиці.

А Сергійко тим часом швиденько зіскочив на дорогу і, захопивши дівча за руку, відвів до мами. І так само швидко повернувся.

– От і все. От і добре. Дівчинку ми врятували, – Секундочка знову махнула стрілочкою і час відновив ходу.

– Молодці діти, і ти також, Сергійку. Бачу, добрий ти хлопчина і часу більше не гаятимеш.

– Обіцяю. Не гаятиму, – запевнив хлопчик. – Ніколи...

– Сергійку, прокидайся! Ти як тут опинився? – говорив дідусь погладжуючи хлопчика по голівці.

Сергійко прокинувся. Він лежав на дідовому ліжку і був уже зовсім не маленьким, а поряд не було ні Тіка, ні Така і Секундочки не було. Тільки у руках залишилась маленька золота стрілочка, подарована Секундочкою. Та сама, якою вона зупинила час, щоб відвернути біду.

– Ой, дідусю, така пригода!

– Що трапилось?

– Та... ніколи говорити, мені ще потрібно іграшки поскладати. Час же не чекатиме, він іде.

Дідусь здивовано подивився на внука.

– Так, Сергійку. Все вірно. Він не чекатиме.

З того дня Сергійко все робив вправно, старанно і не запізнювався, щоб не марнувати Час дарма.

Автор: Ірина Мацко

Джерело: <http://kazka.in/fairytales/iryna-matsko/tik-tak.html>

Казка про попа і наймита його Балду

Жив собі піп,

Околоту сніп.

Пішов піп по ринку,

Чи не купить яку дешевинку.

Назустріч йому Балда

Іде, навкруги погляда.

«Здоров, попе-борода,

Чого так рано схопився,

По що спорядився?»

Піп йому: «Шукаю служника такого,

Не вельми ціною дорогого,

Щоб знав і коні доглядати,

І шить, і варить, і майструвати».

Балда відказав:

«Служитиму рік тобі славно,

Щиро ще й дуже справно

За три щиглі тобі в лоб од мене,

А їсти буду ячмінь варений».

У попа від тих слів

Зразу лоб засвербів,

Затряслася з ляку борода,

А проте подумав: не біда!

Каже піп Балді: «Добре, згода!

Не вийде з того обом нам шкода,

Іди ж до двору мого ти,

Покажи, який ти до роботи».

Живе Балда в поповім домі,

Спить собі на соломі,

їсть за чотирьох,

Працює за сімох.

Ще з ночі в нього все ходором ходить,

Виоре нивку, заскородить,

Піч затопить, усе заготує, закупить,

Яечко спече та сам і облупить.

Попадя Балдою не нахвалиться,

Попівна без Балди сохне і печалиться,

Попеня зове його татком;

Кашу зварить, бавиться з дитятком.

Тільки піп Балду не любить,

Ніколи його не приголубить,

За розплату думає частенько.

Дні минають, уже й строк близенько.

Піп не їсть, не п'є, ночі не спить,

Лоб йому заздалегідь тріщить.

От він попаді признається:

«Так і так, що робить зостається?»

Бистрий розум жіночий

До усяких хитрощів охочий, –

Каже попада йому стиха:
 «Ось ми як того позбудемось лиха:
 Загадай ти роботу Балді таку,
 Що ніхто б не зробив на людськiм
 віку.
 Тим ти і лоб захистиш від побою,
 І рахунки свої закінчиш з Балдою».
 Тут зробилося попові веселіше,
 Поглядає він на Балду сміливіше,
 Став він, гукає до Балди:
 «Вірний мій слуго, а йди-но сюди!
 Слухай: чорти мені податъ велику
 Підписалися платити довіку.
 Луччого прибутку не бажати,
 Та недоплатників за три роки багато.
 Як наїсися ячменю свого ти,
 Иди, виправ податъ із бісоти».
 Балда, не чувши ніякого горя,
 Пішов та й сів край берега моря;
 Там узявся він мотузку крутити
 Та кінець її в морі мочити.
 От вилазить з моря старий Біс,
 Каже: «Який тебе вітер заніс?»
 «Та от мотузкою хочу море морщить,
 Та вас, прокляте плем'я, корчить».
 Впала Бісові на серце туга:
 «Скажи, за що така нам наруга?»
 «Як за що? Почали ви нас гнівити,
 Податі не хочете платити.
 Добра ж тут буде нам утіха,
 Вам, собакам, не утекти від лиха».
 «Балдонько, зажди ще час-годину,
 Матимеш податъ за всю нашу родину.
 Постривай, вишлю свого внука».
 Балда мислить: «Чортика обдурить
 не штука!»
 Виринуло те бісенятко,
 Занявчало, як голодне кошенятко:
 «Здоров, Балдо-селючок, здоров!
 А по яку то ти податъ прийшов?
 Жодних податів чортячому народу
 Не доводилося платити зроду.
 Ну, та дарма, - бери; лишень умова
 З нашого обопільного слова,
 Щоб надалі уникнути нам горя:

Хто скоріше з нас оббіжить круг
 моря,
 Той і податъ візьме сповна;
 У мішку там готова буде вона».
 Засміявся Балда лукаво:
 «Ех, ти ж, нерозумна прояво!
 Де тобі змагатись зо мною,
 Зо мною, з самим Балдою?
 От уже послали супостата!
 Пожди лишень мого меншого брата».
 Пішов Балда в близький лісок,
 Спіймав двох зайчиків, та в мішок.
 Знов до моря він приходить,
 Чортеня край моря знаходить.
 Держить Балда одного зайка за вуха.
 «От тепер ти наглої музики послухай!
 Ти, чортенятко, іще хлопченятко,
 Супроти мене і зовсім малятко.
 Змагатись зо мною - часу даремна
 трата.
 Ану, дожени спочатку мого брата.
 Раз, два, три! Ну-бо, швидко!»
 Побігли вони, ледве видко, –
 Чортеня по березі морському,
 А заїнько в ліс додому.
 От, море все обкруженявши,
 Висунувши язик, мордочку піднявши,
 Прибігло бісеня, задихаючись,
 Мокре геть, лапкою втираючись,
 Мислить: «Нічим Балда собі не
 зарадить!»
 Зирк – а Балда свого братика гладить.
 «Братику, – каже, – любий та милий,
 Утомивсь, бідолашний! Відпочинь,
 наберись сили!» Чортик отетерів,
 Хвостика підібгав, геть присмирнів,
 До братика боком заходить.
 «Почекай, – шепоче, – принесу зараз
 податъ».
 Пішов чортик до діда, каже: «Біда!
 Перегнав мене менший Балда!»
 Старий чорт узяв тут думати думу,
 А Балда наробив такого шуму,
 Що все море замутилось,
 Хвилями так і розходилося.

Вилізло чортеня. «Годі, – кричить, –
 Подать тобі принесемо вмиць.
 Тільки слухай: бачиш цього дрюка?
 Кинути його – нехитра штука,
 А хто далі цей дрюк закине,
 Подать візьме тієї ж хвилини.
 Що ж? Боїшся ти ручки пошкодить?
 Чого ж ти ждеш?» — «Та он хмарка
 надходить.
 Закину на неї твого дрюка,
 А тоді почнеться вам, чортам, наука».
 Побігло бісеня до діда старого
 Розказати про Балдину перемогу.
 А Балда знов море розтривожує
 Та чортам мотузкою загрожує.
 Вилізло чортеня. «Стривай, –
 пищить, –
 Буде тобі подать умиць!..»
 «Ні, – каже Балда: –
 Тепер мені черга принада,
 Умову я сам призначу,
 Завдам тобі, враження, задачу –
 Побачимо, яка в тебе сила.
 Дивись, он там сива кобила,
 Кобилу підійми-но ти,
 Спробуй хоч трохи з нею на спині
 пройти
 Піднесеш кобилу – подать твоя,
 Не піднесеш кобили – то буде вже
 моя».
 Бідолашний біс
 Під кобилу підліз,
 Та натужився,

Та напружився,
 Підняв кобилу, два кроки ступнув,
 На третім упав, ніжки простягнув.
 А Балда йому: «Дурненьке, дурне ти,
 Нічим ви, чорти, мене не поб'єте!
 Ти й руками не підняв кобилу,
 А я ось ногами покажу свою силу».
 Верхи Балда на кобилу сів,
 Проскакав верству, аж куряву збив.
 Бісеня тут до діда біжить,
 «Переміг нас Балда!» – криком
 кричить.
 Чорти подумали, погадали,
 Повний мішок податі зібрали,
 Балді принесли – забирай, – сказали.
 Іде Балда, несе, аж зігнувся,
 А піп, як побачив, – ужахнувся,
 За попадею ховається,
 Од ляку корчиться-здригається.
 Балда його відшукав,
 Віддав подать, про плату йому
 нагадав.
 Що ж піп робити має?
 Лоба він підставляє.
 Раз йому Балда щигля дав –
 Підскочив піп, стелі дістав;
 Удруге Балда щигля дав –
 Мову людську піп утеряв;
 Утретє Балда щигля дав –
 Старий геть з розуму спав.
 А Балда похитав з докором головою:
 «Не вганяв би ти, попе, за
 дешевиною!»

Автор: Олександр Пушкін

Джерело: <https://derevo-kazok.org/kazka-pro-popa-i-najmita-jogo-baldu.html>

„Агенство добрих ведмежих послуг”

ив-був у дрімучому казковому лісі добрий ведмідь. От надумав він
 якось створити квартирне агенство, щоб звірі та птахи могли собі поміняти житло,
 якщо їхня домівка їм якось не підходить. Вивісив він на великій галявині у один
 прекрасний день таку об'яву:

ОБ'ЯВА

„Агенство добрих ведмежих послуг”

пропонує:

„Птахи та звірі, міняйте своє житло!

Кому дуже жарко, кому дуже сиро,
Б'юро підшукає Вам іншу квартиру, -
щоб кожному жити зручніше було.”

Прочитали лісові жителі об'яву, почесали лапами потилицю і подумали: „А що, може й справді помінятися?” От пристрибала до косолапого ведмедя білка-стрибунка, прилетіли дятел та грізний яструб, навіть кріт з м'якою, бархатистою спинкою прийшов. І почав ведмідь кожному чужу квартиру розхвалювати.

Білку із кротом вмовив помінятися. Сподобалось білці, що у кротовому домі не дує, навіть взимку тепло, та й місця для коморок багато і швидка куниця тут не спіймає. Вирушила вона дивитись нову квартиру, сунула носик у нірку – о, Боже! – темнота яка! Ні побігати у тісному, темному підземному коридорі, ні пострибати. А повзати білка не уміє. І підземні коморки копати треба. А у білки лапки для цього не годяться. Та й білчина гордість – пухнастий хвіст тут ні до чого. І взагалі – що їй робити під землею, коли її головна їжа – шишки та горіхи – на деревах!

А кріт до білчиного гнізда навіть не добрався. Пошкреботав-пошкреботав кігтиками по корі і мало не заплакав: „Не підходять мої лапки-лопатки, щоб по деревах лазити. Ними лише землю зручно копати. Та й сонячне світло дуже заважає – я до темноти привик. Та й що мені на дереві робити, коли весь мій корм – хробачки та личинки – під землею? Ні, я краще вже до себе в нірку піду”. От і довелось білці з кротом у свої квартири повертатися.

А дятел з яструбом через обмін ледь не посварилися. Дятлу одразу яструбине гніздо не сподобалось. Це ж тільки подумати – на п'ятий поверх забиратися! А на верхівці високого дерева надто вітряно, і даху немає, щоб від дощу заховатися, та й і стін немає. А без стін, гляди, і пташенята з гнізда випадають. Що ж тоді буде?

Прилетів дятел назад – подивитися, чи підійшло його дупло яструбові. А новий господар біля дупла кружляє та свариться, всередину залізти ніяк не може. У яструба кігті, хоч і великі, але для лазання по дереву не підходять ніяк. Це не те, що у дятла, який бігає по стовбуру, наче по доріжці.

Та тільки яструб полетів, дятел миттю – шмиг – у своє дупло, висунув довгого дзьоба та й як кричить на весь ліс: „Не буду мінятися – хочу дома залишатися!”

Ось так нічого із лісових обмінів і не вийшло. Довго ще лісові мешканці сварили косолапого за його „ведмежу послугу”. І так йому треба.

Автор: Ірина Мацко

Джерело: <http://kazka.in/fairytales/iryna-matsko/agenstvo-dobrih-vedmezhih-poslug.html>

Казка про Оха чародія

тридев'ятім славнім царстві,
де колись був цар Горох,
є тепер на господарстві
мудрий пан, вельможний Ох.
Сам той Ох на корх заввишки,
а на сажень борода,
знає край і вдовж, і вширшки,
і кому яка біда.
Чи хто правий, чи неправий,
чи хто прийде сам, чи вдвох, –
всіх приймає пан ласкавий,
тільки треба мовить: "Ох!"
На зеленому горбочку
спершу він людей приймав,
потім сів у холодочку,
звідти голос подавав.
А як з ранку та й до ранку
стали люди обридять,
Ох зробив собі землянку,
Оха більше не видать.
Але хто те місце знає,
де трухлявий пень і мох,
той приходиться і волає
або й тихо каже: "Ох!"
Хоч би навіть ненароком
теє "ох!" промовив ти,
знай, що вилізе те боком, –
воріття вже не знайти!
Бо затягне з головою
трясовиця мохова
і з душею ще живою
під землею похова.
Під землею ж там – палати,
де вельможний Ох сидить,
гарні, пишні кімнати,
срібло-злото скрізь ряхтить;
дорогії самоцвіти,
наче зорі, миготять,
скрізь заморські дивні квіти,
по клітках пташки сидять;
золотії грають рибки
в кришталевих скриньочках;

і ведмеді ходять дибки
в рукавичках, жупанках.
Враз тебе там обморочать
блиск і пахощі міцні,
попугаї заторочать
приказки якісь дивні.
І безглузді очі втупить
в тебе рибка, мов чига...
Тут ведмедів гурт обступить,
кожен лапу простяга, –
той бере тебе за руку,
той торкає за плече;
боронь боже ворухнутись! –
кров одразу потече.
Бо крізь білі рукавички
враз проб'ються пазурі
гачкуваті, мов гаплички, –
так і вп'ються, мов щурі.
Тож, коли вже раз попався, –
наче в пастку бідна миш, –
то сиди, мов прикувався,
не рушай, мовчи та диші
Вийде Ох: "Вітай в гостині!
Чи волієш нам служити?
Чи волієш, може, нині
головою наложити?"
Скажеш: "Я служити не згоден", –
зараз цок тебе в лобок,
якщо ти носить не годен
рукавички й жупанок.
Стань на службу – подарують
рукавички й жупанець,
привітають, пошанують, –
тільки ж там тобі й кінець!
Вічно будеш пробувати
у підземному дворі,
більш тобі вже не видати
ані сонця, ні зорі.
Де торкнешся – всюди брами
під замком та під ключем...
Десь далеко хтось часами
озивається плачем.
Спів на плач відповідає,

плач на спів, так без кінця...
 Кажуть, бранка там ридає,
 жде юнака-молодця;
 коло неї там жар-птиця
 співом душу потіша,
 та сумна міцна темниця,
 смутна в дівчини душа.
 Якби хтів їй волю дати

хто з хоробрих юнаків,
 мусить перше розрубати
 сімдесят ще й сім замків...
 Вже вам казка обридає?
 Що ж! хто має кладенець,
 хай замки ті розрубає, –
 буде казочці кінець!

Автор: Леся Українка

Джерело: <https://derevo-kazok.org/kazka-pro-oha-charodija-lesja-ukrayinka.html>

Голочка та Подушечка

или собі дві сестрички. Старшу, худорляву та чорноволосу, звали Оленкою, а молодшу, товстеньку, кирпату та з рудим волоссям – Світланкою. І ніколи не було між дівчатками згоди, тільки крик та бійка. Закінчувалося це все поломаними іграшками, подертими книгами та безладом у кімнаті. Довго терпіли іграшки таке знущання.

І от знову...

– Віддай! Це мій ведмедик!

– Ні, мій!

– Його мені мама купила!

– Та ні, це мені на день народження подарували!

– Пусти!

– Сама пусти!

– Ти мала, вередлива, негарна та ще й кирпата! Ха-ха. Руда! Руда! Та ще й кирпата! Ану віддай!

– А ти... ти...

І враз „хрусь”! Лапка пухнастого новенького ведмедика залишилась у руках Світланки, а решта – в її сестри.

– Ой, що ж ми нарobili! – вигукнула кирпатенька, й у зелених очках заблистіли слізки.

– Не ми, а ти! Я не винна! Ти – незграба і товстуля! Я розповім мамі, що це ти розірвала ведмедика. Мамо! Мамо! – закричала Оленка.

– Не кажи матері, вона ж буде мене сварити. Та й ми вдвох його порвали. Бери собі того ведмедика, а я пограюся машинкою, – запропонувала Світланка.

– Е ні, тепер я хочу машинку. Навіщо мені ведмедик, коли він уже без лапки.

– Добре, бери, тільки не поламай, це ж мені тато на іменини подарував.

– Та не бійся, плаксо, не поламаю, я легенько.... ой! – і одне маленьке колесо покотилося під крісло. – Я не навмисно, я тільки легенько притиснула. А давай ляльками пограємося! Давай?

– Добре, давай ляльками, – все ще зі сумом у голосі за поламанною машинкою мовила Світланка. – Я візьму оту велику, добре?

– Е ні, ти ж мала, то й ляльку бери собі маленьку, а великою буду я гратися, – знову завереждала старша.

– І чого ти все мені наперекір робиш? Злюка! – не стерпіла Світланка.

– Он як! То ти ще й прозиватися будеш! Ану віддай мені й ту ляльку! Віддай! – закричала Оленка і, вирвавши з рук сестрички маленьку тендітну ляльку з довгим золотистим волоссям, побігла у коридор, перекинувши дорогою іграшковий будиночок, що розсипався на маленькі кубики.

Світланка, з повними очима сліз, побігла слідом.

– Оленко, Оленко, віддай мені ляльку! Ось я тебе! – доганяла сестричку Світланка, та, тримаючи велику книжку „Казки” в руках, боляче вдарила її, від чого всі сторінки книги розсипались. Оленка вчепилась у руденькі косички сестри, і сестри, борюкаючись та дряпаючи одна одну, покотилися по долівці.

Лялька, що була в руках Оленки, упала під стіл. І раптом вона відкрила очки і звелася на маленькі ніжки.

– Бріті-тім-бріті-бом! – вигукнула вона.

А дівчатка, не зрозумівши, що діється, почали зменшуватися, зменшуватись, аж поки стали завбільшки як горіх. Ще мить – й Оленка почала звужуватись і ... перетворилась на блискучу голочку, а Світланка, навпаки, почала роздуватись і стала... маленькою подушечкою для голочок. Тепер на підлозі лежала маленька подушечка зі встромленою у неї маленькою голочкою.

„Ой, що ж це ми нарobili? – подумала Голочка. – Як же мені погано зараз, я ж колю свою рідну сестричку. Мабуть, їй боляче зараз!”

– Ну, що мої любі! Як вам зараз, зручно? Це тобі за те, Оленко, що ти завжди намагалася принизити та вколоти словами сестричку, от тепер будеш колоти її, поки... поки ви разом не дійдете згоди та не зрозумієте, як негарно чинили. І ти, Світланко, також часто надувала губки та гнівалася на сестру. А як вам знову стати дівчатками, про це написано у книзі „Казки”, яку ви щойно порвали.

Дівчатка, розгублені та злякані, притихли. Вони намагалися навіть не рухатися, щоби не завдати болю одна одній. А лялька, сказавши це, перевальцем попрямувала на пласмасових ніжках до коробки з іграшками і, перекинувшись через стінку, впала всередину.

– Ой, як же мені боляче! – скрикнула Світланка-Подушечка.

– Світланко, сестричко, як же мені шкода, що я тобі такого болю завдаю! – мовила Голочка-Оленка. – Що ж ми нарobili! Це ти у всьому винна! Навіщо ти золотоволосу ляльку виривала з моїх рук? Навіщо книгою мене била, що та аж розсипалася?

– Я в усьому винна? Та це ти мені ніколи іграшок не даєш, а тільки сама граєшся. Все собі, і собі. А батьки ж двом купляють. От тепер і думай, як нам стати знову дівчатками.

– Але ж ми можемо і назавжди залишитися Голочкою й Подушечкою! Світланко! Не будемо сваритися! Треба ж щось робити! Мені лячно, – похнюпилася Оленка з повними очима сліз.

– Треба нам, Оленко, знайти ту книжечку „Казки”, яку ми сьогодні порвали й спробувати скласти її, а там і відповідь знайдемо, як і обіцяла лялька.

– Добре, давай спробуємо! Але як? Ми ж ходити не можемо. Ой, дивись, іде той ведмедик, якого ми вранці порвали. Може, він допоможе? – вискочила з Подушечки Голочка.

А до них і справді наближався ведмедик. Ішов він похитуючись, а в лівій лапці ніс відірвану лапку.

– Добридень, Голочко і Подушечко! Знаю я про вашу біду, лялька вже не раз погрожувала, що перетворить вас на безпорадних і маленьких. Так вона і зробила, тому що ця лялька – чарівниця. Може, я вам допоможу, хоч і завдали ви мені болю. Пам’ятаєте? Лапку відірвали.

Голочка й Подушечка тільки опустили очі. Їм зараз було дуже шкода ведмедика, якого вони так образили.

– Аркушки книжки розлетілися по всій кімнаті, а без неї вам не звільнитися від чарів. Я би приніс вам їх, скільки зміг, та от лапки однієї не маю. Допоможіть мені, і я вам допоможу! – всміхнувся ведмедик.

Голочка закліпала очками на знак згоди.

– А от вам і Нитка. Тепер пришивай, Голочко. Але акуратно, щоби було, як колись, – сказав ведмедик.

Голочка шила, шила акуратно, гарно, міцно, так що й сліду не залишалося від порваного. „Ой, і втомилась я, але ж як гарно вийшло. І навіщо ж ми порвали таку гарну іграшку?” – думала Голочка, переводячи подих від важкої роботи.

– Ти – майстриня на славу! – вигукнув щасливий ведмедик, милуючись пришитою лапкою, а через мить побіг збирати аркушки з книжки.

– Ось вам, це всі сторінки. Шукайте свій порятунок. А мені вже пора...

– Ведмедику, ведмедику, стривай, скажи всім іграшкам, щоби прийшли до нас зранку. Ми хочемо у них пробачення попросити! – вигукнула Оленка.

– Гаразд, дівчатка, скажу. Бувайте! – і, веселий та щасливий, подався до іграшок.

– Оленко, навіщо ти всі іграшки кличеш? Вони ж на нас гніваються. Гадаєш, вони забули, скільки кривди ми їм заподіяли?

– Ні, сестричко, звичайно, вони не забули. Проте є у мене думка..., – і Подушечка, прихилившись до Голочки-Світланки, довго щось шепотіла їй на вушко.

Усю ніч сестрички шили, майстрували, метушилились, і Нитка їм допомагала. І от настав ранок. Голочка і Подушечка, змучені та сонні, притулилися одна до одної. Але тільки вони задрімали, як стрепенулися від тарараму, що лунав із сусідньої кімнати. Через якусь хвилинку звідтіля потяглася вервечка розмаїтих іграшок. Очолювали цю процесію їхній приятель-ведмедик і лялька-чарівниця.

– Чули ми, дівчатка, що ви хочете ви нам щось повідомити, – почала розмову золотоволоса лялька. – Говоріть, а ми послухаємо. Чи не так, іграшки?

– Так, так, – схвильовано загули іграшкові звірята, ляльки, машинки й інші мешканці іграшкової коробки.

Голочка та Подушечка підвелися:

– Любі наші іграшки, просимо пробачення за нашу погану поведінку, за те, що не шанували вас, не берегли, а лише рвали й ламали. Ніколи більше такого не повториться. Обіцяємо. А ще ми для вас усіх приготували подарунки, що змайстрували самі. Підходьте ближче, і ми кожного обдаруємо. Ось тобі, конику, сидельце нове, бо те, що було раніше, ми порвали. А тобі, мавпочко, сумочка, будеш туди складати іграшкові банани.

Незабаром усі іграшки тішились якоюсь обновкою чи корисним подарунком.

– Дякуємо вам сестрички, – сказав за всіх іграшок ведмедик, – а тепер ще й від нас тримайте подарунок. Ось вам міцний клей, ним ви зможете сторінка за сторінкою полікувати книжку.

– Який гарний подарунок! Давай, Оленко, приклеюй швидше!

Через деякий час усі сторінки були вже на місці. Проте дівчатка не перетворилися у дітей. Аж ось до них підійшла золотоволоса лялька, яка трималась осторонь.

– Ну от, дівчатка, книжку ви полікували, в іграшок пробачення попросили... Я гадаю, що надалі ви будете їх поважати й шанувати. Отож розгорніть тепер книжку і з перших літер кожної казки складіть слова, тричі їх промовте – й знову станете колишніми дівчатками, ще гарнішими, як були.

– Б-р-і-т-і б-о-м, б-р-і-т-і т-і-м, – швиденько знайшовши потрібні літери, вимовили дівчатка.

– Б-р-і-т-і б-о-м, б-р-і-т-і т-і-м. Б-р-і-т-і б-о-м, б-р-і-т-і т-і-м. Ура! Ми знову дітки, ой як же хороше! А іграшки? Що з ними і чому вони не рухаються? – розгубилися Світланка й Оленка, роззираючись довкола.

Біля них уже не було тих живих іграшок, що говорили з ними, радили та допомагали їм. Іграшки, як заведено у житті, просто лежали на підлозі. І дівчатка, нічого не кажучи, обережно брали їх і несли в іграшкову коробку.

– Дивись, а ось і наш ведмедик, та ще й наче усміхається. Спасибі тобі, ведмедику. А золотоволосу ляльку ми поставимо високо на полицку. Хай нагадує, що ми обіцяли їй та всім іграшкам.

Відтоді між дівчатками не було суперечок. Й іграшок вони не ображали, пам'ятаючи, як це погано – бути Голочкою та Подушечкою.

Автор: Ірина Мацко

Джерело: <http://kazka.in/fairytales/iryna-matsko/golochka-ta-podushechka.html>

Золота гуска

В одного чоловіка було три сини – два розумні, а третього прозвали дурником, зневажали його, висміювали і кривдили при всякій нагоді.

От якось старший син пішов у ліс нарубати дров. На дорогу мати дала йому смачного пирога і пляшку вина, щоб він там не був голодний і мав чим запити.

Прийшовши в ліс, він здибав малого сивого чоловічка, що чемно привітався й сказав:

– Дай мені шматок пирога, що в торбі у тебе, і ковток твого вина, бо я дуже хочу їсти й пити.

Але розумний син відповів:

– Аякже, дай тобі пирога й вина, то й самому нічого не залишиться. Йди собі своєю дорогою!

І сам пішов далі.

Ось почав він рубати дерево, та й рубнув якось невдало, сокира вирвалася, ударила по руці, і він мусив вертатися додому перев'язувати рану. І все це наробив йому невеличкий сивий чоловічок.

Тоді пішов другий, середущий, у ліс, і мати дала йому, як і старшому, смачного пирога та пляшку вина. І цьому зустрівся маленький сивий чоловічок, попросив у нього шматок пирога та ковток вина. Але й цей відповів дуже розумно:

– Як кожному давати, то й самому нічого буде їсти. Йди своєю дорогою!

І пішов собі далі.

Кара не минула й цього: не встиг він рубнути кілька разів, як поранив собі ногу, та ще й так, що його довелося нести додому.

Тоді сказав дурний:

– Тату, дозволь мені піти нарубати дров. Батько відповів:

– Коли твої брати наробили собі лиха, то що вже казати про тебе? Краще сиди вдома.

Але дурний доти прохав, поки батько сказав:

– Та йди вже. Як скалічишся, то, може, порозумнішаєш.

На дорогу мати дала йому коржа, на воді замішеного і в попелі спеченого, і пляшку скислого пива.

Прийшовши до лісу, він також здивав старого сивого чоловічка, що привітався з ним і сказав:

– Дай мені шматочок твого коржа та ковток пива, бо я дуже хочу їсти й пити.

Дурний відповів:

– Але ж у мене корж на воді замішений, у попелі печений, а пиво кисле. Якщо тобі до смаку, то сядьмо поснідаємо.

Вони сіли, і коли дурник вийняв сніданок, то побачив, що в руках у нього прегарний смачний пиріг, а замість кислого пива – добре вино.

А як поснідали, чоловічок сказав:

– За те, що ти маєш добре серце і ділишся останнім, я дарую тобі щастя. Он там, бачиш, стоїть старе дерево. Зрубай його, і в корінні щось знайдеш.

І попрощався.

Дурний зрубав дерево, а коли воно впало, бачить: сидить між корінням гуска, і все пір'я на ній з чистого золота. Він дістав гуску, взяв із собою й пішов до заїзду переночувати.

А в хазяїна заїзду було три доньки. Вони побачили гуску і дуже зацікавились, що це за дивина – гуска з золотим пір'ям, і їм захотілося дістати хоч одну таку пір'їну.

Старша подумала: «Я таки прихитрюся й вискубну одну пір'їну», – і, коли дурний вийшов кудись, схопила гуску за крило, але пальці й рука раптом міцно прилипли до гуски, і дівчина ніяк не могла відірвати їх.

Незабаром прийшла й друга з такою самою думкою – вискубнути одну золоту пір'їну. Та ледве доторкнулася вона до сестри, як і сама наче прикипіла до неї.

Нарешті прийшла й третя з таким самим наміром. Тоді дві старші закричали:

– Не підходь, не підходь!

Але менша не зрозуміла, чому їй не можна підходити, і подумала: «Коли вони скубуть гуску, то чому я не можу?» – підбігла, торкнулась їх та так і прилипла.

І мусили вони ночувати біля гуски.

Другого дня взяв дурник гуску й пішов собі, а про трьох дівчат, що чимчикували позаду, йому й байдуже. Так і бігли всі три за хлопцем – куди він, туди й вони.

Вийшли вони в поле, а назустріч піп. Побачивши ту вервечку, він закричав:

– Як вам не сором, негідниці, бігти полем за молодим парубком? Чи це личить дівчатам?

А тоді схопив найменшу за руку й хотів одірвати, та щойно торкнувся до неї, як сам міцно прилип і мусив четвертим чимчикувати за ними.

Незабаром зустріли вони паламаря. Той побачив панотця, що чимчикував за трьома дівчатами, мало не наступаючи їм на п'яти, і здивовано скрикнув:

– Гей, панотче! А куди це ця так квапитеся? Не забувайте, що сьогодні ми маємо хрестити дитину.

Підбіг до нього й схопив за рукав, але й сам міцно прилип до цієї вервечки.

Ось так чвалаючи вп'ятьох по полю, спіткали вони двох селян, що з мотиками йшли додому. Піп гукнув до них, щоб вони звільнили його й паламаря від цієї халепи, та, ледве торкнувшись паламаря, селяни також міцно прилипли. Тепер їх стало вже семеро.

Ось приходять вони всі до одного міста. Король, що правив там, мав одну доньку, і вона була така сумна, що ніхто не міг її насмішити. Король оголосив по всій країні, що той, хто насмішить королівну, стане її чоловіком.

Почувши таке, дурник прийшов зі своєю гускою та сімома, що до неї прилипли, до королівської доньки.

Як побачила королівна тих сімох, що дріботіли одне за одним, то так зареготала, що й упину їй не було.

Тоді дурник забажав, щоб його одружили з королівною. Але королю не сподобався такий зять, і він удався до різних викрутів.

По–перше, загадав він, хай дурник знайде такого чоловіка, що зміг би випити повний льох вина.

Дурник згадав сивого чоловічка – чи не допоможе той йому? І пішов у ліс, на те місце, де колись зрубав дерево. Аж бачить – сидить там чоловік і тяжко журиться.

От дурник і питає, чого він так зажурився.

– Я хочу пити і ніяк не можу вгамувати спраги. Холодної води терпіти не можу; правда, я випив бочку вина, та це для мене все одно, що крапля на гарячий камінь.

– Тоді я тобі поможу, – сказав дурнику ходи лиш зі мною і вгамуєш свою спрагу.

І повів його в королівський льох.

Чоловік одразу приступив до найбільше бочки і дудлив, поки в боці закололо, а відпочивши, почав знову пити, і ще сонце було на небі, як він спорожнив усі бочки.

Дурник знову зажадав, щоб віддали йому наречену, та король розгнівався, що якийсь голодранець, кого всі за дурника мають, зазіхає на його доньку, і поставив нову умову: він повинен знайти чоловіка, який міг би з'їсти гору хліба.

Дурник, не довго думаючи, пішов одразу в ліс, знов на те саме місце. Глянув – а там сидить чоловік, туго стягує ремінним поясом живіт і, скривившись як середа на п'ятницю, каже:

– Я щойно з'їв цілу піч хліба, але хіба це допоможе такому голодному, як я? Мій шлунок порожнісінький, і я мушу туго підперезуватися, щоб не здохнути з голоду.

Дурник дуже зрадів і сказав йому:

– Ану збирайся та ходімо зі мною, то наїсися досхочу.

І привів його на королівський двір, куди позвозили борошно з усієї держави і напекли хліба цілу гору. Та чоловік із лісу як почав наминати, то ще сонце не зайшло, а гора хліба зникла.

Дурник утретє зажадав, щоб йому віддали його наречену, але король ще раз захотів викрутитись і сказав, щоб збудував корабель, який би міг іти і морем, і суходолом.

– Як ти прибудеш на ньому сюди, я одразу віддам тобі доньку.

Дурник подався просто в ліс. Там сидів старий сивий чоловічок, з яким він колись поділився своїм коржем. Старий сказав йому:

– Я за тебе їв і пив, я тобі дам і корабля. Я все для тебе зроблю, бо ти був до мене добрий.

І дав йому корабля, що міг рухатися по воді й по сухому. Як побачив це король, то довше не міг затримувати доньку. Справили весілля, а після смерті короля дурник успадкував королівство і довго-довго жив щасливо зі своєю дружиною.

Автор: Брати Грімм

Джерело: <https://derevo-kazok.org/zolota-guska-brati-grimm.html>

Мамине серденько

и знаєш ТИ, що таке мамине серденько?

Думаєш, воно таке, як на малюнку в енциклопедії?

Ні, дитино, серце набагато більше. Цього не зобразиш на жодному малюнку.

А головне, що у серці основне місце займаєш ТИ. Так-так, саме ТИ...

Дивне серце, правда? Поки Тебе не було, там поміщалося багато всього. Але після Твого народження це все потіснилось, і більшу частину серденька зайняла дитина.

Саме діти є господарями маминого серденька.

І лише вони його можуть розбити.

Жив собі хлопчик Андрійко. Чудовий хлопчик, розумний, але зовсім не шанував своїх рідних.

«А що? – думав він. – Коли я народився, батьки вже були, Отже, вони так і будуть. Та й є вони лише для того, щоб мене доглядати, мені догоджати...»

І так був переконаний у цьому, що почав говорити погані слова до мами, а одного разу навіть ударив її.

Побачивши це, мамин ангел-охоронець, який завжди сидів на плечі й терпів усі вибрики малого Андрійка, розуміючи, що це дитина, яка займає майже все мамине серденько, не стримався.

– Отак, Андрійку! – скрикнув він про себе. – Не знаєш ти, що таке серце мамине! От зачекай, перетворю я його на тонкий кришталь, і тепер від кожного поганого слова на серці буде тріщинка, а з часом воно може розбитися...

Як сказав, так і зробив. Коли наступного ранку Андрійко прокинувся, біля його ліжка стояло у розкішній вазі незвичайної краси кришталеве серце. А всередині він побачив своє фото – велике-велике, майже на все серце, і багато інших речей. «Напевне, це нова прикраса для дому» – подумав Андрійко.

– Синку, до школи пора збиратись, одягайся, прошу тебе. Ти ж запізнився, – вкотре просила мама.

– Не хочу в школу! Ти мені вже набридла з тою школою!

– Андрійку, та ж усім треба вчитися. Збирайся, я вже їсти тобі приготувала, – продовжувала просити мама.

– Фу, не люблю я такого їсти, воно недобре! Що за мама така? Кажу ж, не хочу! Відчепися від мене!

Раптом почулося легеньке «хрусь». На кришталевому серці з'явилася тріщина. «Чого б це?» – подумав Андрійко. – «Адже ніхто його не зачіпав». Але за мить уже забув про це.

Викрикаючи різні нечемні слова, Андрійко таки зібравсь у школу.

– Сину, простудишся! – мама протягнула Андрійкові шарфик.

– Та ну тебе! – вдаривши кулачком маму по руці, хлопчик вибіг із дому.

Дуже боліло мамине сердечко, обливалося кров'ю, а потріскане від попередніх злих та недобрих слів кришталеве серце від цього удару сина розкололося на маленькі шматочки.

Коли Андрійко повернувся зі школи, мами вдома не було. Якась чужа жінка ходила по кімнатах, переставляла меблі, поралася на кухні.

– А мама де? – запитав злякано хлопчик.

– Мама? А хто така мама? Тепер господиня тут – я, – холодно, наче робот, відповіла вона.

– Мама... Мама – це... «Як же їй пояснити, хто така мама?».

– Мама мене дуже любить, вона мене народила і ...

– І що? Досить базікати. Швидко мити руки – і на кухню! – скомандувала жінка крижаним голосом.

Андрійко попрямував мити руки, зі жахом думаючи, що ж трапилося, де мама і хто ця жінка. «Напевно, мама ще на роботі. От прийде додому, і все буде добре. А ця жінка тут, поки мами нема».

Після обіду Андрійко почав, як завжди, гратися. Знав, що мама раз у раз нагадувала йому робити уроки відразу після школи, а не відкладати на вечір. Але ж навіщо? Мама прийде, знову попросить, він знову трошки покапризує... Так весело, коли мама просить, а ти не слухаєш, вона така доросла і велика, а просить малого. «От який я сильний! Що там!» – думав хлопчик.

Настав час вечері. Сумно, самотньо. Чужа жінка продовжувала, пораючись, ходити по хаті, батько у відрядженні, а мама... мами чомусь довго нема. Андрійко вже почав хвилюватися, прислухаючись до кроків на сходах. То до вікна підбіжить, то на телефон погляне. Та ні, тихо, нема нікого. Нарешті почув кроки. «От, іде вже. Зараз я знову щось вигадую. Як весело, коли мама щось довго-довго просить. Цікава гра! Що ж придумати? А кроки вже ближче і ближче. Скажу, що живіт болить, тому уроки не буду робити. От!»

Так вирішив Андрійко. Але раптом почув, що кроки минули їхню квартиру і піднялися вище поверхом. Озвався дверний дзвінок. «Хто там?» «Мама, відчиніть».

– Мама... А моя мама? Де ж вона? – ледь не плакав, ходячи кімнатою. Раптом щось різонуло хлопчину в ступню. Глянувши вниз, побачив ущент розбите кришталеве серце і свою фотографію, що випала з нього.

– Ай! – скрикнув він. – Хто ж це розбив серце?

– Подивися на фото, – почув Андрійко голос. Це ангелик вирішив усе розповісти. – Його розбила людина, зображена на світлині. Її дуже любила твоя мама.

– Та це ж я! Але я не зачіпав його!

– Усі твої погані слова робили на серці тріщинки, а коли ти ще й ударив свою маму, воно розбилось. І ота жінка тепер буде жити поруч із тобою. Вона вміло куховарить, прибирає. Зробить усе це, як належить, тільки любити не вміє. А мамине серденько ти розбив.

– Ангелику, я хочу до мами... – зі сльозами мовив хлопчик.

– Не можна, дитино, у неї ж розбите серце...

– А що мені зробити, щоб серце мами стало таким, як було раніше?

– Не знаю. Це ти сам маєш зрозуміти. Шукай, що ще на світі є таке тепле, любляче, гаряче, велике, як мамине серце, де б ти помістився... – сказав ангелик, збираючись летіти.

– Я віднайду, обов'язково віднайду!

– Коли щиро так вирішив, я допоможу тобі. Віднайти ти мушиш сам, а я оживлю його, – повернувшись і сідаючи на плече хлопчика, мовив ангелик.

Що тільки не робив хлопчина для того, щоб мамине серденько знову було колишнім! І квіточку приміряв, і жаринку пробував, дзеркальце, промінчик, коштовний камінчик, а серденько ніяк не гріло.

– А далі що? – засумував Андрійко. Прийшов до тітоньки, яка хазяйнувала тепер у домі, й усе щиро розповів. Аж сльози від жалю за вчиненим виступили. Розповів, як погано поведився, образливі слова говорив, як ударив маму і як хоче тепер усе повернути, щоб мамине серденько знову гріло його...

І трапилося диво! Чужа й холодна тітонька раптом наче прокинулася, її очі заблищали від сліз щастя, вона лагідно всміхнулася й протягнула руки до синопця. Це знову була мама Андрійка. Така сама добра, любляча і лагідна. Найкраща в світі!

– Ніколи не розбивай матусі серце! – мовив тихенько ангел на вушко Андрійкові.

– Не буду більше, ангелику! Ніколи-ніколи...

Автор: Ірина Мацко

Джерело: <http://kazka.in/fairytales/iryna-matsko/mamine-serdenko.html>

Як селянин муху вбив

Кось один селянин поклав на віслиюка два барильця пекмезу та й повіз продавати до містечка. Під'їжджає до передмістя, а назустріч два жандарми. Ото й питають вони дядька:

– А що це ти везеш у барилах?

– А що там може бути? Зробив трохи пекмезу та й везу, аби продати, – одказує селянин.

Жандарми не повірили. Вийняли чопки й почали переливати пекмез з одного барила в друге. А в барило залетів цілий рій мух.

Став селянин продавати той пекмез, тільки ж ніхто не купує, бо в нього мухи.

Прикро стало бідному селянинові, от і надумав він поскаржитися каймакамові.

Прийшов до каймакама й розповідає, як із нього позбиткувалися жандарми. А каймакам подумав, що дядько якийсь дурний, і каже:

– Дядьку, жандарми тут не винні. Що ж вони такого зробили? Винні мухи.

От їх і треба покарати!

Селянин прикинувся дурником та й каже:

– Пане, а як же їх можна покарати?

Каймакам посміхнувся й відповідає:

– Та то й геть легка справа. Зараз я напишу і дам тобі наказ. Із цим наказом ти маєш право вбити будь-яку муху, де тільки її побачиш. І ніхто не сміє тобі перечити.

– Хай благословить вас аллах, мій пане!– одказує селянин.– Дайте лиш глянути на той наказ...

Каймакам, запишавшись, накривуляв щось на папері та й подав селянинові. А той, складаючи його, побачив у каймакама на обличчі величеньку муху. Підняв він руку та як вліпить каймакама по пиці, а тоді й каже, показуючи на мертво муху:

– Ось бачите, одну вже вбив.

Автор: турецька народна казка

Джерело: <https://derevo-kazok.org/jak-seljanin-muhu-vbiv-turecka-kazka.html>

Вушик, Горлик та Носик

ив на світі маленький хлопчик Іванко. А з ним – його маленькі невидимі друзі: Вушик, який мав дві кімнатки у вушках хлопчика, Горлик – у великому та просторому горлі та Носик, котрий хазяйнував у носі Іванка. Друзі жили дуже мирно й ніколи не сварились, а навпаки, допомагали один одному. Увесь день вони трудилися для свого маленького Іванка. І у кожного з них була своя дуже важлива робота.

Горлик, прокидаючись від Іванкового позіхання, відразу ж біг у комору з усякими буквами і швиденько складав слова та випускав їх із Іванкового рота. Першими ранковими словами були „МАМО! ЇСТИ ХОЧУ!” Потім, поки Іванко одягався, у Горлика було трішки часу щоби приготуватися до ранкового чищення зубів. І так щоранку. Після цього хутко біг по великого возика і, коли Іванко підносив ложку з їжею до рота, Горлик усе забирав та відвозив аж у самісіньке горлечко. Це він робив дуже часто впродовж дня, бо Іванко був хлопчиком, який любить попоїсти. От так увесь день. То букви з комірки виносити та складати у слова, то їжу возити. А ввечері, почистивши зуби, якщо Іванко забував, прибравши у просторому горлечку, зустрічався, спілкувався з Вушиком та Носиком і спокійно засинав.

У Вушика була своя робота. Перепочити, на відміну від Горлика, не мав і хвилики вільної. Постійно він те й робив, що ловив усі звуки, які залітали у обидва вушка хлопчика та, розділивши їх на окремі групки, пояснював Іванкові їх значення. Так, наприклад, на окремій купці лежали звуки природи: спів пташок, шум вітру та шелест листя; на іншій – стукіт молотка десь у сусідській квартирі, сміх дітей на вулиці; а на найбільшій – слова, сказані до Іванка, або просто такі, що пролітали ненароком. Та була дивина. Чомусь, коли тато чи мама говорили до хлопчика, щось повчали його чи сварили, Вушик ніби й старався і добре все ловив та складав, а вони раз – і вилетять через інше вушко. Часто непереливки було за це Іванкові.

Носик також не сидів склавши руки. Він справно ловив усякі пахощі й аромати. А лишень прокинувшись, одразу провітрював обидва коридори. Та й уночі не було йому спокою, завжди мусів бути на сторожі. У нього ж було дуже

важливе завдання. Все повітрячко яке заходило, він мав, прочистити та перевірити і лишень тоді пускати далі. Та ще одним важливим завданням було – не допустити злих шкідників – Вірусів, які так і норovali залізти у Іванків носик.

От одного разу зібралися друзі ввечері після роботи у Горлика, в якого було найпросторніше, потеревенити та поділитися турботами.

– Як гарно у тебе, Горлику! – зауважив Вушик. – Моя хатка не така велика, хоч і з двома кімнатками. Та й не зачинається на ніч, як твоя. Коли щось уночі прилетить повз вушко, то я повинен швидко спіймати.

– Так, Вушику, моя оселя також не така простора, як Горликова, – підтримав його Носик. – І коридори довгі, та й розвернутися ніде.

– А можна, Горлику, ми сьогодні у тебе заночуємо? – запитав стиха Вушик. – Коли якийсь звук Іванко пропустить уві сні, то це не біда, міцніше спатиме.

– Так, Горлику дозвожь нам у тебе заночувати! – підхопив і собі Носик. – А я вночі все одно вставатиму та перевірятиму, як там повітрячко, чи чисте. А вірусів я вже давно не бачив, мабуть, десь далеко вони...

– Ну гаразд, залишайтеся. Та дивіться, щоб Іванко ні про що не дізнався та щоби ми його не підвели.

– Ні! Ні! Не дізнається! – закричали друзі. – Усе буде добре, от побачиш. Спасибі тобі, Горлику.

Друзі, вмовившись зручно, заплющили оченята і поринули у солодкий сон. Та й заснули так міцно, що й не зчулись, як прокинувся Іванко. Заметушились тоді, забігали. Кожен поспішив у свою хатинку. А Горлик швиденько зібрав із комірки літери та недогледів і замість звичного „МАМО! ЇСТИ ХОЧУ!” зібрав – „МАМО! СІСТИ!”

– Куди сісти? – здивувалась мати. – Іванку, ти що, чи не захворів бува? Іди швиденько вмиватися та на кухню, я зварила смачну манну кашу. І одягайся тепліше, коли підеш у школу, бо холодно сьогодні на вулиці.

– Ой, справді, що це я? – здивувався Іванко. – Горлечку, ти що? Дивися мені, не пустуй.

А Вушик із переляку та метушні не всі звуки встигав ловити. І тому почув Іванко лише – „ВУЛИЦІ!” Та й Носику довелося важко попрацювати. За ніч у коридори разом із повітрям понадувало багато бруду, от він тепер змушений був брати мітлу та совок та весь цей непотріб вимітати, й через те Іванко раз по раз пчихав.

Та, не почувши вранці матеріної поради одягатися тепліше, тільки вийшовши з дому, відчув, що прохолодно. Та куди вже повертатися. Пішов далі. Щоби хоч трішки зігрітися, почав Іванко підстрибувати і бігти. Так засапався, що аж рот відкрив. Ось тут і почалось.

– Іванку, Іванку, закрій ротик, дме, застудишся, – благав подумки Горличок, закриваючи собою Іванкове горло.

Та куди там! Іванко ще й морозиво купив дорогою, від чого стінки хатки стали зовсім червоні. І Горлик забив на сполох. Закалатав у дзвіночок, покликав усіх помічників-захисників, щоби допомогли залікувати червоні стінки оселі. Від цього у Іванковому горлечку, й у всьому тілі, стало так гаряче, що в хлопця аж щоки пашіли. Це звелася на ноги підступна пані Температура.

І може, й усе обійшлося б, та ще й у носі не було все гаразд. Носик, який уранці проспав та потім довго доводив до ладу, не помітив, що вночі, поки його не було вдома, у помешкання заліз маленький злющий Вірус. Та й заховався у закутку. А коли Іванко вийшов на вулицю та ще й промерз, Вірус почав рости і поводитись, як господар. Що ж бідний Носик мав робити? Як тільки він не намагався вигнати поганющого Віруса, та це було дуже важко. Вірус завжди з'являвся там, де було хоч трішки пилу чи бруду. І Носик був змушений постійно мити та промивати обидва коридори, від чого у носі Іванка ставало мокро.

Учителька, помітивши, що з Іванком не все гаразд, завела його до чергової медсестри.

– Іванку! – вигукнула медсестра, змірявши температуру і подивившись на запалене горло хлопчика. – У тебе дуже висока температура. Зараз я зателефоную твоїй мамі, нехай забирає тебе додому. Ти хворий. У тебе грип.

Незабаром прибігла Іванкова мама і забрала хлопчика додому. А Вушик, Горлик та Носик уже зовсім вибилися із сил. Їм потрібна була допомога, щоб оборонятись від Віруса, який розростався і нахабно хазяйнував в оселі Носика й Горлика.

І поміч не забарилася.

Мати привела Іванка додому, поклала у тепле ліжко, вкрила м'яким покривалом і напоїла чаєм із цілющою малиною і медом. Враз, звідкілясь узялись маленькі прудкі хлопчики-лікувальники з міцними шаблюками і кинулись на бридкого Віруса.

Один із помічників гукнув до друзів:

– Вушику, Горлику, Носику, мерщій готуйте Іванка до сну! Так нам легше буде боротися.

Запекла була боротьба. Лікувальнички не зупинялися ні на мить. А Іванкове тіло аж пашіло від жару. Та Вірус ставав дедалі меншим і меншим. І коли вранці Іванко прокинувся, то майже виздоровів.

А коли Вірус і Температура були переможені, Вушик, Горлик та Носик зібралися разом і дали слово, що ніколи не залишать без нагляду домівки і гарно доглядатимуть свої володіння, а одночасно оберігатимуть і хлопчикове здоров'я.

Автор: Ірина Мацко

Джерело: <http://kazka.in/fairytails/iryna-matsko/vushik-gorlik-ta-nosik.html>

Їжачок

Жив у лісі їжачок.
Тоді не мав ще колючок.
Як мишка, був маленький,

Як грудочка, товстенький,
Смачненькі яблучка вже їв,
Вигідно собі жив.
Та раз, як яблучка збирав,
Вчув голос: гав, гав, гав!
То Брисько його на біду

Геть проганяв з саду.
 Їжак скоренько утікав,
 Аж перед Богом став. –

Лапки до неба вносять
 І Пана Бога просять:
 – Ой, дай же, Боже,
 Що мені гоже:
 Бриськові боки,
 Бриськові скоки,
 Бриськові зуби
 Дай, Боже любий.
 А Господь їжачка любив,
 Прохання його сповнив.
 Десь наш маленький їжак щез
 І стався з нього пес –
 Та гей той Брисько: скок та скік,
 До хатки в ліс утік.
 Та в тім то і біда ціла,
 Що хатка замала...
 Їжак нову збудував,
 Дзеркальце в ній поклав
 І гордо споглядає,
 Що Бриськів вигляд має.
 Потому Брисько–їжачок
 Сміло біжить у садок;
 Ступає гордо, бо ж ніхто
 Не вижене його.
 Та перший Брисько не лежить,
 Гострі зуби скалить:
 – Геть, злодію поганий,
 Бо будуть в тілі рани!
 Втікає бідний їжачок,
 З садочку скік та скок.
 Не хоче вже псом бути –
 Й так лиха не минути.
 Аж дивиться, коло воріт
 Веприк годований лежить;
 Витягнув довге рило
 І рохає весело.
 Їжак в тій хвилі забажав,
 Щоб веприком він став.
 Побіг до Бога, просять,
 Лапки високо вносять:
 – Ой, дай же, Боже,

Що мені гоже:
 Свиняче рило,
 Хвостик, як шило,
 Тверду щетину
 Й широку спину.
 А Господь їжачка любив,
 Прохання його сповнив:
 З їжачка веприк стався вмить.
 Весело в ліс біжить.
 І як до хатки лиш прийшов,
 То дзеркальце найшов
 І в нім приглядався,
 Яким красавцем стався.
 З вигляду свого дуже рад,
 Біжить скоренько в сад;
 На дерево став лізти
 Яблучок попоїсти.
 Та клятий Брисько вже гарчить,
 На їжака кричить:
 – Ану злізай, потворо,
 Із дерева, та скоро!
 Їжак затрясся зі страху
 В годиночку лиху:
 Упав поміж тернину,
 Набив колючок в спину.
 Ледве до хаточки добіг
 І зараз в постіль ліг.
 Промивав рани і мастив
 Та ледве загоїв.
 Рани боліти перестали,
 Та колючки в спині стирчали.
 Потім збирається в дорогу
 Ще поклонитись Пану Богу,
 Щоб знов став їжачком таким,
 Як був він перед тим.
 Іде, мандрує через ліс,
 Аж тут де взявся лис.
 Наш їжачок в клубочок звивсь,
 До землі притуливсь.
 Лис злакомився на їду
 Та зачепив біду:
 Вколовся, бреше, скавулить...
 Ой, бо язик болить.
 А їжак скаче аж до неба:
 – Треба йому так, треба!

Та з радості сміється,
Лапками в боки б'ється:
– Вже маю, Боже,
Що мені гоже:
Кругленьке тільце,
Маленьке рильце,
Ще й колючок багато,
Не боюся вийти з хати!
А як вернув у хатину,
То справив там гостину:
Калачі з маком замісив,
Всіх друзів запросив:
І чорну кротичку,

І труську невеличку,
І зайчика вухатого,
І веприка лобатого.
Іще гостей багато
Прийшло до його хати.
Всі калачі їли,
Мед солодкий пили,
Яблучками заїдали
І співали, і гуляли.
І мене там запросили,
Калачами пригостили,
Ще й бубликів в'язку
Віддали за казку.

Автор: Марійка Підгірянка

Джерело: <https://derevo-kazok.org/yizhachok-marijka-pidgirjanka.html>

Як Корова царицею стала

а морями, за горами, у зеленому лісі, біля невеличкого села, жили-були собі різні звірята. Не знали вони горя та біди, бо доброго мали володаря. А володарем на той час у них був могутній та справедливий Лев. Любили звірі та поважали його. Завжди радились з ним, і цар завжди намагався розсудити їх справедливо.

Та одного разу перший радник царя старий Вовк, який пережив уже не одного володаря на своєму віку й усім вмів прислужитися, сказав:

– Великий царю! Дуже раді ми, що саме ти правиш нами. Ще не було у лісі такого мудрого та справедливого правителя, відколи він існує. Але ми усі тут звірі дикі. І є в нас один великий ворог – Людина. Усі ми боїмося її, бо не знаємо, як поводитися з нею. Та уяви, як добре було б породичатися з тваринами, котрі живуть поряд з Людиною та щодня спілкуються з нею. Тоді ти запануєш не лише над лісовою звіриною, а й над домашніми тваринами. Як думаєш, царю? Добре я кажу?

Замислився цар звірів, насупив брови та й відповідає:

– Добре мовиш, Вовче-старче. Діло говориш. Але ж як нам з ними породичатися, коли ми з давніх-давен ворогуємо. Лисиця полює за півниками та курочками; твої, Вовче, побратими-вовки викрадають з отари овечок, а ведмідь забирає мед із людських пасік, навіть зайчик і той робить шкоду, обгризаючи молоді деревця та крадучи капусту і моркву з людських городів. То які ж ми можемо бути родичі? Не вийде з цього нічого, Вовче.

– А я гадаю, що вийде. Ось послухай.

І старий Вовк почав розповідь:

– Ти, володарю, скличеш лісову Раду та накажеш декільком підданим розвідати, хто у них, свійських тварин, найголовніший, про кого Людина

найбільше дбає та любить. І тоді на наступній Раді, вислухавши усіх та все зваживши, ти вибереш собі Царицю серед домашніх тварин. Отак ми би й породичалися. То що скажеш, Царю?

Знову насупився мудрий Лев. Привабила його пропозиція старого радника, та непокоїло, чи складеться усе так, як каже Вовк. Але знав Лев, що усі його поради завжди були мудрими, тому погодився.

От наступного дня на головній галявині зібрав цар Лев лісову Раду. Посходиласть, позліталась та позбігалась така сила-силенна звірини та птаства, що ніде було й листочку впасти. Хвилювалися, бо ніхто навіть не здогадувався, чого це їх раптом зібрали. На галявину вийшов Лев. Він промовив до свого лісового народу:

– Мій народе – звірі, птахи, та всі, хто сьогодні прийшов сюди і хто вболіває за рідний ліс та своїх діток! Багато років, що ми тут живемо, основним нашим ворогом була Людина. Не один із нас поліг від цього могутнього ворога. Невже так буде і з нашими дітьми, і з дітьми наших дітей? Нам потрібно змінити такий порядок на свою користь. Отож я вам наказую... – і розповів цар-Лев усьому зібранню про свій задум.

– Отож ідіть, розвідайте, – закінчив він. – А коли повернетесь, ми знову зберемось та вирішимо, хто буде нашою Царицею.

Розійшлися звірі.

Першим пішов на розвідини Зайчик-Вихваляйчик.

Підійшов він до хатини, що стояла з самого краю села, обійшов її нишком та пострибав швиденько на свою улюблену грядочку. Подумав: накопаю собі морквинки на вечерю та капусточки на борщик, тоді вже й справу зроблю. Та тільки копнув лопаткою морквинку, як чує:

– Няв-няв, а що ж це ти тут робиш? Навіщо ти до нашої морквинки причерився? Я зараз покличу господаря, то він тобі й покаже, як красти.

Злякався Зайчик.

– Ой, не клич, Кицуню, господаря. Я тобі наступного разу з лісу мишку принесу на сніданок.

– Принесеш, не обманеш?

– Принесу. Та я тут не за морквинкою та не за капусточкою. Вислав мене мій Цар розвідати, хто тут у вас, домашніх тварин, найголовніший. Хоче собі Царицю вибрати.

– Найголовніший? Царицю, кажеш? То, напевно, таки я тут найголовніша. Бо без мене куди? Погризуть миші все зерно. А без нього ні хліба не спечеш, ні вареників не наліпиш. Скажи, що я найголовніша, нехай робить Царицею мене.

– Ти? – здивувався Зайчик. – Щось не віриться мені. Ну добре, Кицуню, а після тебе хто ж буде найголовнішим на господарстві?

– А після мене вже, звичайно, Корова.

– Корова? Що ж у неї такого цінного? – питає Зайчик. – Скільки її бачу, то тільки те й робить, що ходить по лузі та траву скубе, ще й притолочить так, що мені ніде й попастися.

– А тим вона, Зайчику, і цінна, що вона травички смачної лугової наскубе, а потім дає дуже смачненьке та корисне молочко... няв-няв.

– Оце і все? – питає Зайчик.

– Зачекай, бо мені при думці про молочко аж слинка потекла, – облизалася Киця і продовжила: – Ні, не все. З того молочка господиня робить і масло, і сметанку, що у підвалі в глечику стоїть, і сир, з якого потім варить смачні вареники. Та й взагалі господар каже, що Корова – то їхня годувальниця. Та годі мені з тобою теревенити. Все, що знала, – розповіла, а ти й вирішуй. А я побіжу у погріб, до глечика зі сметанкою. Вже дуже ти мені апетиту нагнав. Бувай. А про мишку пам'ятай. Наступного разу без неї не приходь, а то миттю господаря гукну.

Зайчику вже й перехотілося щось красти на грядці. Взяв лише одну солоденьку морквинку для діток та й пострибав у ліс.

Другою вирушила у розвідку Лисичка. Підкралася вона тихенько до господарського курятника – та й хапнула! Півника за хвостика, що наобережно задрімав на варті. Півник лише крильцями змахнув.

– Ой-ой-ой, Лисичко, відпусти мене, будь ласка. Я тільки вперше на варті. Хочеться ще трошки пожити, – почав благати Півник.

– Добре, відпушу я тебе сьогодні. Поживи ще трохи, підрости... Але сьогодні діло у мене до тебе є. Скажи мені, хто у вас на господарстві найголовніший.

– Що ж, це не важко, – впевнено відповів Півник, – найголовніші – мої сестри-курочки. Вони ж кожного дня стільки яєчок господині несуть, що вже нікуди їх дівати.

– Ой, не вірю я тобі, Півнику. Та гаразд, нехай буде так. А скажи, хто після курочок найголовніший.

Задумався Півник.

– О згадав! Після курочок найголовніша, напевно, Корова.

– Корова? – здивувалась Лисичка. – А чому ж це?

– Бо найбільше господар з нею часу проводить. І пасти її жене, і вдома годує, і напуває, і миє. А колись, я чув, він казав господині: Корова – наша годувальниця. Отак, Лисичко, а тепер відпусти.

– Добре, Півнику, біжи, – сказала Лисичка і, махнувши хвостиком, побігла у лісок.

Наступним у село побрів Вовчик-братик. Він вирішив розпитати про все свого далекого родича – пса Сірка, котрий давно приятелював із Вовчиком і ніколи не відмовляв йому у допомозі. От підійшов він до Сіркової будки.

– Ти що тут робиш серед білого дня? А як тебе господар тут застане? – занервував Сірко.

– Не сердься, Сірко. Твої господарі, я бачив, пішли у поле пшеницю жати, то ж будуть аж ввечері.

– Ну добре, розповідай, яку маєш до мене справу? – погодився Сірко.

– Та от, хоче наш Цар знати, хто у вас, домашніх тварин, найголовніший, щоб вибрати собі Царівну, та щоб ми породичалися.

– Найголовніший, кажеш?! Так це всім відомо: я найголовніший. Я дім, худобу, птицю охороняю. Як же без мене?

– Так то воно так, але хто ж тоді після тебе найважливіший? – допитується Вовк.

– Ну, це вже важче, але стривай, чув я не раз, коли з господарем бігав у поле корову на випас гнати, що корова – то їхня годувальниця. А більше я нічого не знаю.

– От спасибі тобі, Сірко. Як тільки матиму якусь смачну кісточку, обов'язково принесу. А зараз бувай, – та й побіг у ліс.

Подався у село Їжачок-Колючок. От іде він, іде через поле до села, аж раптом бачить назустріч йому прямує Людина. Їжачок ще маленький був, тож злякався страшенно, аж носика сховав під свій колючий козушок.

Чоловік підійшов до Їжачка, взяв його на руки та й каже:

– Не бійся мене, маленький, я тобі не скривджу. Та скажи, що ти робиш тут, серед поля, у такий ранній час?

– Мій Цар наказав розвідати, хто у вас у домашньому господарстві найголовніший. А без цього хоч не повертайся, – похнюпився Їжачок.

– Ну, не сумуй, я тобі зараз усе розповім. У моєму господарстві усі головні: кішка миші ловить, щоби зерно не трубили, курочки яєчка несуть, які ми їмо, пес Сірко господарство охороняє, щоби ніхто нічого не поцупив. Та й усі інші не менш важливі: хтось м'ясо смачне дає, хтось вранці нам співає, а хтось нам життя звеселяє. І все ж таки, годувальницею нашою є Корова.

– Корова? – здивувався Їжачок і швиденько побіг до лісу, навіть не озираючись.

За наказом царя Лева знову зібралися на головну галявину звірі. Цар мовив:

– Ну що, виконали ви мій наказ? Вивідали, хто у Людини на господарстві найголовніший?

– Так, так, Володарю, – загули звірі.

– Тож говоріть, хто буде вашою Царівною, – і надав слово Зайчику.

Розповів Зайчик Цареві і усьому лісовому народу свою пригоду.

– Добре, Зайче, справився ти зі своїм завданням. Тепер говори ти, Лисице.

Розповіла й Лисиця, що чула від Півника. А за нею й Вовчик. От дійшла черга до Їжачка-Колючка. Вийшов він перед звіриною та й каже:

– А я, Володарю, говорив із самою Людиною та у неї довідався, хто у господарстві найголовніший. Це – Корова. Так сказала сама Людина.

– Молодець, Їжачок, ти добре справився із своїм завданням, – похвалив Лев.

– А тепер настала та мить, коли ми повинні вирішити, хто ж буде у нас Царицею. З того, що ви мені розповіли, зрозуміло, що кожен у господарстві важливий та вважає себе найголовнішим, але всі ви додали, що Корова – годувальниця. І сама Людина сказала так. Отож, слухайте мій наказ: Царицею вашою буде від сьогодні Корова. Лети, Сороко-білобоко, та сповісти це домашнім тваринам та й самій Царівні, що відтепер між нами мир. Будемо тепер ходити один до одного у гості й ніхто не має права скривдити іншого без дозволу Царя та Цариці.

– Ти, Вовче, будеш їсти лише тих овечок та кізочок, що вже немічні та непотрібні у господарстві, та яких тобі виділить нова Цариця, – звернувся Цар до Вовка.

– Ти, Ведмедику, теж будеш питати дозволу, перш ніж залізи на людську пасіку. І так усі, хто полюбляв красти з людського господарства. Їсти будете тепер лише те, що нам виділить Цариця-Корова. Чули всі мій наказ, звірі?

– Чули, чули, – загуло між громадою. – Нехай живе нова Цариця!

З того часу між дикими звірами та домашніми тваринами запанував мир. Пес Сірко зачастив у гості до Вовчика, Котик з гостинцями, морквою та капустою, забігав до Зайчика, а Гусочка з гусенятами тепер сміливо мандрували лісом у пошуках смачної травички.

Отак і породичалися між собою колишні вороги, і дякували за це Царю-Леву та Цариці-Корові, бо вони правили справедливо.

Автор: Ірина Мацко

Джерело: <http://kazka.in/fairytales/iryna-matsko/yak-korova-tsaritseyu-stala.html>

Чарівниці

Жила колись удова з двома дочками. Старша так була схожа на матір обличчям і вдачею, що їх легко можна було переплутати. Обидві вони були дуже лихі й гоноровиті на вдачу, тож ніхто не хотів не тільки що ходити до них гості, а навіть зустрічатися з ними на вулиці. А от менша дочка, дуже схожа своїм добрим серцем на померлого батька, була також і найвродливішою в світі дівчиною.

Звичайно, мати без тям любила старшу дочку, бо кожен любить на себе схожих: за нею боні доглядала, як за справжньою принцесою. А меншу дочку мати ненавиділа, примушувала її їсти на кухні й працювати без відпочинку.

Ця бідолашна дівчина, крім інших справ повинна була ще двічі на день ходити з величезним глечиком по воду далеко від дому.

І от якось, саме вона набирала воду з джерела, до неї підійшла стара бідна жінка і попросила напиться.

– Будь ласка, тітонько, – відповіла красуня. Вона старанно виполоскала глечик, набрала води там, де вона була чистіша, і дала бабусі напиться, та ще й підтримувала глечик аби зручніше було пити.

Добра бабуся напилася та й каже:

– Ви така чарівна і гарна, така навдивовижу добра і уважна, що я неодмінно маю подарувати вам що-небудь.

А треба сказати, що то була чарівниця, яка обернулась на бідну селянку, аби довідатись, чи й справді ця дівчина така чемна.

– Ось що я вам подарую, – вела далі чарівниця. – З цієї хвилини після кожного слова, яке вимовите, з ваших уст випадатиме квітка або самоцвіт.

Сказавши це, бабуся зникла. А дівчина взяла глечик, набрала води й рушила назад до господи.

Коли красуня прийшла додому, мати почала її лаяти, що вона так довго не поверталася з водою.

– Пробачте, матінко, що я забарилась, – відповіла дівчина, і за цими словами з її уст випали дві троянди, два перли і два великі діаманти.

– О диво! Диво! – вигукнула вражена мати. – В неї з рота випадають перли та діаманти... Що з тобою сталося, дочко?

Це вперше вона назвала її дочкою.

Бідолашна дівчина щиросердно розповіла про все, що з нею сталося, і діаманти так і сипалися з її уст.

– Он воно що! – мовила мати. – В такому разі неодмінно треба послати туди й мою старшу дочку. Дивись-но, Фаншон, що випадає з рота твоєї сестри, коли вона говорить! Ти, мабуть, теж дуже хотіла б володіти таким приємним даром. А для цього треба лише піти до струмка по воду, і коли бідна жінка попросить пити, ввічливо піднести їй глечик.

– Не діждете, – відповіла грубіянка, – щоб я оце ще й по воду для вас ходила!

– А я примушу тебе піти, – повторила мати, – і ти зробиш це негайно!

Грубіянка набурмосилась, але все-таки пішла по воду, взявши з собою найкращу срібну вазу, яка тільки знайшлася в господарстві. Тільки-но вона наблизилася до джерела, як з лісу вийшла багато вбрана вродлива жінка і попросила в неї напитися.

Це була та сама чарівниця, що підходила й до її сестри, але вона цього разу обернулася на принцесу, щоб переконатись, чи справді дівчина така нечемна.

– Ніби я для того прийшла, – відповіла гоноровита грубіянка, – щоб вас поїти! Може, ви думаєте, що я й срібну вазу навмисне принесла, аби дати напитися такій пані? Ну, та гаразд, пийте вже, коли вам так хочеться.

– Ви дуже нечемні, – відповіла їй чарівниця, зовсім не розсердившись. – Ну що ж, ви також одержите від мене подарунок: віднині при кожному слові з вашого рота виповзатиме гадюка або вискакуватиме жаба.

І з цими словами чарівниця подалась назад до лісу, а грубіянка спокійно пішла додому.

Побачивши старшу дочку, мати нетерпляче закричала:

– Ну, дочко, як твої справи?

– Еге ж, матінко, чи то вас обходить? – відповіла грубіянка, і в неї з рота випали три гадюки і три жаби.

– Що я бачу! – з жахом вигукнула мати. – Це все витівки твоєї сестри. Вона винна, вона й відплатить мені за твоє нещастя!

І мати кинулася бити меншу дочку.

Бідолашна дівчина втекла з дому і сховалась у лісі. Молодий принц, який повертався саме в цю пору з полювання, зустрів її і, вражений красою дівчини, спитав, що вона робить тут сама і чому так гірко плаче.

– Ах, добродію, моя мати вигнала мене з дому! – відповіла красуня.

Принц побачив, що при цих словах з її уст випали чотири чи п'ять перлин і стільки ж діамантів, страшенно здивувався і попрохав розповісти, звідки в неї такий дар. І вона все йому розповіла.

Юнак одразу ж закохався в красуню, яка володіла таким незвичайним даром, привіз її у палац до свого батька і того ж вечора одружився.

А її сестру так усі зненавиділи, що навіть власна мати мусила вигнати її з дому, і грубіянка, не знайшовши ні в кого притулку, загинула в лісі.

Автор: Шарль Перро

Джерело: <https://derevo-kazok.org/charivnici-sharl-perro.html>

Пригода дубового листочка Народження.

повітрі запахло весною. Старий і кремезний Дуб, що стояв на галявині густого лісу, раптом стрепенувся, потягнувся після довгої холодної зими і ... прокинувся. А на молодій гілочці, що виросла тільки минулої весни, заворушилась маленька брунька.

– Ой-ой-ой, як же мені лоскотно, – почулось із середини. Перестаньте мене лоскотати. Ой, не можу більше, ой, зараз лусну.

І враз – бринь: розпукнулася брунька, а з неї виглянув молоденький, зелений Листочок.

– Як же тут цікаво та гарно! – вигукнув він. – А хто ж це мене лоскотав? Ану признавайтесь.

– Це я, – почулося десь за спиною.

– Хто – я? Я тебе не бачу, покажись. А як тебе звати? – запитав він з цікавістю.

– Я – сонячний Зайчик. І зовсім не хотів тебе лоскотати, а просто зігривав своїм теплом, щоб ти скоріше народився.

– Ну, тоді спасибі, Зайчику. Давай будемо з тобою дружити. Приходь до мене у гості частіше, з тобою так тепло та весело.

– Добре, приходитиму. А зараз мені треба летіти та сповіщати про прихід весни інші листочки, – відповів Зайчик і, взявши свій сонячний ліхтарик з промінчиком всередині, миттю зник у дубовій кроні.

– А я поки що роззирнусь, бо так вже гарно навкруги, – і Листочок почав пильно і зацікавлено роздивлятися місце свого народження. Озирнувся і охнув: крім нього, на Дубі була ще сила-силенна таких же листочків. І виявляється, всі вони також лише недавно народилися. „Як же тут цікаво ... але, щось дуже спати хочеться” – подумав Листочок, заколисаний легеньким весняним Вітерцем. „Нічого, трішки посплю, а тоді все розвідаю. І хто ж це мене так приємно гойдає?...” – уже перед сном майнула думка, і Листочок солодко заснув.

Росинка.

Та лишень він задрімав, як почулось – „кап”, і на його животик впало щось мокре та прохолодне. Від несподіванки Листочок аж підскочив. Розплющив очі і бачить, що на ньому сидить якась прозора маленька кулька та весело всміхається.

– Хто ти? – з трепетом у голосі запитав Листочок.

– Я – Росинка, крапелька водички. Я та мої сестри народжуємось кожного ранку та напоюємо все живе на землі: листочки, траву, дерева і навіть твого дуба. Без нас не було б нічого, – хизувалася Росинка, виблискуючи на сонці веселковими барвами.

– А чого ти на мене впала?

– А ти хіба не хочеш пити? Дивись, бо як пригріє Сонечко, то засохнеш без води. Краще напийся зараз, бо коли воно засвітить, то я полечу до нього, щоб колись знову впасти на землю і напоїти її. І твоїх сусідів по гілочці я вже напоїла.

– Ну, коли так, то давай і я нап'юся, – погодився Листочок. Росинка вийняла маленьке відерце з прохолодною водичкою і він, прицмокуючи, випив усе до краплини.

– Смачна твоя водичка, Росинко, приходь до мене завтра зранку.

– Авжеж прийду, для того ж я і живу, та й ти мені сподобався. А зараз бувай. – і, перекотившись на бочок та скрикувши „кап!”, Росинка впала на Листочок, що ріс на нижній гілочці.

Весняний вітерець.

„Так... цікаво, що ще зі мною сьогодні трапиться. Мене вже лоскотав сонячний Зайчик, напоїла Росинка. Але хто це мене гойдав? Ану, запитаю я сусіднього листочка. Він, мабуть, знає, бо виглядає старшим від мене.”

– Ей, друже! Ти не знаєш, хто це мене недавно колисав, так що я ледь не заснув?

– Знаю, це молоденький Вітерець. Він тільки вчиться гойдати дерева та листочки, тому це так приємно. Та стережися його батька, старого Вітру й матері Бурі, бо вони так дмуть, що можна від гілки рідної відірватись.

– Та що ти таке кажеш? – здивувався Листочок. – Хіба вітер і Буря такі страшні?

– Вони можуть так подути, що ти відірвешся від своєї гілочки і полетиш далеко-далеко звідси, впадеш на землю. Я знаю, бо мені розповів про це старий дубовий Листочок, що дивом врятувався і пережив навіть сувору зиму. Він висить он на тій гіляці, бачиш – такий чорний та сухий. Він каже, що то бабуся Зима його так понівечила.

– Ой, які страшні речі ти говориш. А, може, все і не так, як ти кажеш? Та що ж це? Кудись Сонечко вже зникло. Це також Вітер на нього подув і воно полетіло далеко звідси? – злякався Листочок.

– Та ні, це просто прийшов дід Дечір і Сонечко теж задрімало. Але вранці воно знову прокинеться й буде зігрівати нас своїм теплом.

– І знову до мене прийдуть сонячний Зайчик і Росинка?

– Так, так, прийдуть, спи вже, – дратуючись, відповів сусідній Листочок.

І Листочок заснув. А вранці знову його розбудив сонячний Зайчик полоскотавши у носик. Потім упала Росинка та напоїла смачною водичкою...

І так день за днем, день за днем. Листочок то пошепки розмовляв із сусідніми листочками, то просто погойдувався на привітному Вітерці і непомітно для себе ріс. А разом з ним росли і всі листочки на дубі, та й сам Дуб.

Літо.

Минув час. Наступило спекотне літо. І от одного ранку Листочок пробудився не від приємного лоскоту Зайчика, а від того, що йому було дуже мокро і холодно, а навкруги все шуміло і тільки чулось: кап, кап, кап. Розплющивши очі, він побачив, що все навкруги мокре та сіре. На небі немає теплового Сонечка, а на листочки падає багато краплинок, подібних до Росинки. Незабаром впала і сама Росинка.

– Росинко, що трапилося? – стривожено запитав Листочок.

– Не бійся, це наш батько Дощ. Ці маленькі краплинки, що падають на тебе, – це мої сестри. Батько Дощ довго збирав нас на небі у велику хмаринку і от сьогодні дозволив нам впасти на землю та напоїти її. Ти ж, мабуть, бачив, як сухо було навкруги, як важко дихала Земля від спеки? Та незабаром, коли ми всі впадемо, Земля досхочу нап'ється, полегшено зітхне і народить багато квітів, травинок та інших рослин.

– Як цікаво! А я вже злякався, не побачивши вранці сонячного Зайчика. Та він ще прийде, правда?

– Звичайно, прийде, але не сьогодні. Зачекай до завтра. Спочатку ми всі повинні впасти на матінку-Землю. Бачиш, як нас багато. А тоді і Сонечко вийде. Ну, а зараз бувай, біжу і я напоїти Землю, а заодно і твого рідного Дуба. І, скрикнувши „кап!”, Росинка впала униз та й зникла. Листочок, зіщулившись, налаштувався перечекати негоду та дочекатися тепла.

Дощ ішов ще цілий день. Листочки, травинки пошепки розмовляли, роздумуючи, коли ж вигляне до них Сонечко, від чого весь ліс шумів та хвилювався.

А наступного ранку, ледь прокинувшись від теплого промінчика, що тримав у своїх лапках сонячний Зайчик, Листочок раптом побачив, що внизу, під деревом, килимом розцвіли барвисті квіти. А неподалік з'явилась прекрасна квіточка і на Листочок подивились два великі очка.

– Хто ти, Квіточко? – захоплено вигукнув Листочок. – І як ти відірвалася від Землі й опинилася тут, на дереві?

– Я не квіточка, а Метелик. І тут я опинився тому, що у мене є крильця і я вмю літати.

– Літати? А як це ... Літати? – здивовано запитав Листочок. – А я зможу літати?

– Ні, Листочку, ти ніколи не будеш літати, як я. Лише раз ти полетиш, коли відірвешся від гілочки, але то буде твій перший і останній політ. Тому рости собі поки що і не пробуй злетіти, бо тоді ти полетиш далеко від свого Дуба і упадеш на землю, а назад не зможеш повернутися, – сумно мовив Метелик і, змахнувши яскравими крильцями, здійнявся ввверх, до Сонечка. – Прощай! – з висоти долинув його голос і потонув у шелестінні листя.

– Прощай, Метелику, – відповів Листочок. – Який же ти гарний і як гарно, що ти можеш літати!

„Скільки всього можна побачити! Чого ж усі можуть бути вільними, а тільки я змушений все життя бачити лише цей Дуб та цю гілку? Та нічого, коли прилетить дядько Вітер, я попрошу його, щоб трішки покатав мене на своїх плечах, а потім повернув знову на місце. Він же всюди літає, все бачить, то, може, й погодиться”, – отак собі роздумуючи, Листочок звеселів.

Довго довелося чекати Листочку, щоби прилетів дядько Вітер. Літо після тої зустрічі видалось дуже жарке, сухе та безвітряне. Усі Листочки у лісі, усі травинки благали у неба, щоби воно послало їм Дощику. Навіть Росинка вранці перестала приходити та напувати Листочок водичкою. І Листочок не міг дочекатися її приходу.

Осінь.

Аж якось вранці знову прокинувся Листочок від теплого дотику сонячного Зайчика.

– О, Зайчику, який я радий, що ти прийшов! Тепер все буде, як раніше, правда? Та чому ти не так тепло грієш і світиш якимось слабше, ніж раніше?

– Це тому, Листочку, що вже прийшла тітка Осінь, і наше Сонечко не має стільки сили освічувати та гріти Землю. Незабаром прийде бабуся Зима, от тоді буде справжній холод.

– Так, я чув вже про бабуся Зиму і про те, що скоро мене не буде на цій гілці, – сумно відповів Листочок.

А сонячний Зайчик пострибав собі далі, щоб ще хоч трішки зігріти захололі листочки.

А Листочок одягнув на себе, як і всі сусіди, замість зеленого старого жупанчика, який вже зовсім зносився та обтріпався, від дощів і пронизливих вітрів, новенького червоного жупанчика.

– Ой, який же я гарний та яскравий, наче та квіточка, що ціле літо цвіла отут під Дубом. Та щось трусить мене, чомусь я зовсім замерз. – Тут Вітер подув так, що Листочок ледь не відірвався і не злетів зі своєї гілочки.

– Е ні, Вітре. Колись я хотів політати, як Метелик. Молодий я тоді ще був, зелений. А тепер не хочу. Та ти якимось злим став і дмеш так сильно.

– Пора така прийшла, Листочку, а я ж завжди був тобі другом, ним і залишуся. Коли прийде час, то попереджу тебе про небезпеку. Бо якщо подує моя мати Буря, всі Листочки вмить позлітають з гілочок.

– Та невже вона така сильна, ця Буря? – здивувався Листочок.

– Так, сильна. А ще коли вони разом із тіткою зимою почнуть хазяйнувати, то тільки тримайся. Я тобі скажу, коли вони надумують разом у ліс завітати.

Незабаром уже весь ліс одягнувся у жовто-червоні кольори. Всі листочки, наче на свято, вбралися у нове яскраве вбрання. Листочок чомусь засумував.

Політ листочка.

Минуло ще багато холодних осінніх днів. У повітрі вже було по-зимовому прохолодно. За цей час пронеслися над лісом осінні бурі і ліс наче почорнів, приготувавшись до зимового сну. Листочок теж змінився. Жупанчик його вже знову зносився і набув коричнюватого відтінку, а сонячний Зайчик нового йому не приніс. Та й рідше він уже навідувався до Листочка. Ліхтарик у Зайчика вже не так грів, а того тепла вистачало лише, щоби трішки зігрітись, поки Зайчик близько. Коли ж він стрибав далі, ставало холодно і незатишно.

Якось пізно ввечері, коли Листочок уже задрімав, почулося чиясь шепотіння. Листочок розплющив очі. Біля нього на гілочці сидів його друг Вітер, вже великий та сильний.

– Що, Вітре, ти мені приніс? Яку звістку? – запитав Листочок.

– Слухай, Листочку. Чув я, як моя мати Буря із бабусяю зимою домовлялися, що сьогодні вночі покажуть у лісі. То ж тримайся, якщо ще можеш.

– Прощавай, Вітре. Спасибі тобі, що попередив мене. Та не буду я більше опиратися твоїй матері, бо вже і мій час настав. Тепер я мрію лише про те, щоби допомогти якомусь звірятку – їжачку чи лисичці. Коли заберуть вони мене до себе у нірку, то буду я там їх зігрівати. Тож прощавай, Вітре! Та якщо й ти будеш сьогодні у

лісі, то я б хотів, щоб саме ти покатав мене на своїх плечах, я вже давно про це мріяв – літати, як Метелик.

Тої ночі справді була сильна Буря, і Вітер їй допомагав. А Листочок вже й не опирався. Тільки вітер подув поривисто, а він спокійно відчепився від гілочки та піддався його волі. Листочок летів над лісом, насолоджуючись цією миттю.

– Як же гарно літати! Підними мене вище, вище. Тепер я знаю, чому таким щасливим був Метелик – він все життя літав! – кричав Листочок Вітру.

І Вітер не поспішав. Він ніжно ніс на своїх плечах друга, котрий лише раз у житті міг політати, і не квапився опускати його на землю.

– Ну все, друже Вітре, опусти мене, будь ласка, он біля того пеньочка. Політав я уже вдосталь. Моя мрія здійснилась. Спасибі тобі.

Новий друг.

Тремтячи від холоду, лежить Листочок біля пеньочка. Аж чує, хтось його у бік штовхає та сопе над вухом. Розплющив Листочок мокре очко:

– Ти хто і що тобі від мене треба? Бачиш, я від своєї гілочки відірвався та тут тепер буду лежати. Не займай мене, а йди собі своєю дорогою.

– Мене звуть Їжачком, – заговорило звірятко.

– І я саме шукаю друга, який би допоміг мені лютою зимою моїх їжачат зігрівати. Ходи до мене жити. У мене сухо, чисто. З тобою нам тепліше буде, та й ти не будеш мерзнути тут холодними днями.

Листочка така несподівана пропозиція дуже втішила:

– До тебе? Жити цілу зиму? Ти не жартуєш? Коли так, то я згоден, все одно мені нікуди податися. На свою гілочку я вже не зможу повернутися. Піду до тебе, Їжачку, – погодився Листочок.

– Тоді вилазь до мене на спинку. Вхопись за колючки та підемо скоріш у нірку, бо замерз я, та й тобі треба відігрітись.

Виліз Листочок до Їжачка на спинку і подалися вони до його нірки жити.

Жили вони у мирі та злагоді. Листочок допомагав Їжачкові зігрівати його діточок, і всі були йому за це вдячні.

Інколи у ясний зимовий день зазірав до Листочка його друг – сонячний Зайчик, але тепер вже не зігрівати, а тільки посвітити у темній їжачковій норі. А у сніговий день, у хурделицю, залітала Росинка, одягнута у пишне біле снігове вбрання, і називалася вона тепер Сніжинкою. Та ще Вітер час від часу морозним подихом обдував нірку Їжачка, вітаючись із Листочком. Листочок аніскілечки не шкодував, що покинув свою гілочку. Він став комусь у пригоді, як і хотів, і від того був щасливий.

Автор: Ірина Мацко

Джерело: <http://kazka.in/fairytails/iryna-matsko/prigoda-dubovogo-listochka.html>

Дотепний жарт

дин убогий чоловік прийшов до дуки позичити жита на посів.

– Не можу, – каже дука, – бо тобі треба позичити на вічне оддавання.

– А чому б то я не віддав? – питає убогий.

– Тим, що ти убогий, і нічим буде віддати.

Убогий помовчав трохи та й каже:

– Хіба убогому і на світі не жити? Е, ні, це ще надвоє баба ворожила! Хто знає, може убогий ще з більшим почотом і повагою сидітиме за столом у будь-кого, ніж багатий?!

– Так же, так! Не ти б казав, не я б слухав! – відмовив дука. – То я у яку хату б не зайшов – мене одразу за стіл посадять і чого треба позичать.

– Як тебе посадять, то мене й подавно, – зауважив убогий.

Дука аж на місці не всидить: як можна, щоб такий дрантогуз та був у більшим почоті, ніж він. Узяв зі злості та й забився з убогим об заклад на пару волів; коли, значить, убогого приймуть де краще, ніж його, то він повинен убогому пару волів; коли ж багатого, то вбогий мусить з жінкою цілий рік задарма робити багатому на пару волів.

– Ну, куди ж підемо? – запитав убогий.

– Ходімо до попа, – промовив дука.

Пішли. От увійшов багач до попа, вклонився низенько та й просить, щоб той позичив йому сорок пудів вівса.

– Добре, – каже піп, – ось я вдягнуся та й одважу, тільки щоб ти мені виорав десятину під ярину.

– Добре, батюшко, виорю.

Тоді піп питає убогого:

– А тобі що треба? Убогий підійшов ближче, нахилився до вуха батюшці та й каже пошепки:

– Та я викопав учора в лісі бочонок золота, хочу просити вас, батюшко, висвятити його.

Піп одразу повеселішав та й каже до дуки:

– Ти вийди у сіни, бо я маю тим часом з Семеном побалакати.

Вийшов дука у сіни, а піп знов до Семена:

– Ну то як же ти, Семене, той бочонок думаєш святити?

– Та хочу, щоб ви приїхали до мене у господу, та там уже й тее... зручніше буде.

– Ні, Семене, тут зручніше буде. Знаєш, як їздити з усім причандаллям, а людське око прозоре, всевидющеє. Лучче вже тут, Семене.

– Ну, хай уже буде й так, вам краще про це знати. То піду ж я за золотом.

– Е, ні, Семене, чекай-но! Добре діло добром треба й шанувати. Сідай лишень ближче до столу!

Сів Семен кінець столу, а піп біля нього. Попадя миттю внесла миску смаженої риби, поставила на стіл графин горілки. Семен поглядає на все це та тільки вусом підморгує.

Чарку за чаркою налива піп собі й Семену, попадая теж кілька разів пригублювала. П'ють собі та закушують. Але Семен п'є, та розуму не пропиває: як тільки піп піднесе йому чарку, то він підніме її угору, цокнеться з попом, так що й

вінця тріскаються, а сам на весь голос (щоб чув дука у сінях) «за здоров'я» промовляє.

А дука стоїть під дверима у сінях, все те чує та аж міниться од злості.

Після закуски підвівся Семен, подякував та й каже:

– Та піду я, принесу золото.

– Добре, – каже піп, – тільки ж бо швидше!

Переступив убогий через поріг та й пішов собі вулицею, – до багатого в двір. Взяв воли за налігач, цьвохнув батоном, іде та й приказує:

– Гей, сірі, цабе, мурий, хай багаті знають, як убогі жартують.

А піп ждав-ждав Семена з золотом та й жданки поїв.

Автор: українська народна казка

Джерело: <https://derevo-kazok.org/dotepnij-zhart-ukrayinska-kazka.html>

ЗОЛОТИЙ ТРИЗУБЕЦЬ

К олись давно в нашому краї, де буяли зелені ліси, височіли гори, квітнула природа, біля бурхливої річки жила українська сім'я. Мати була красивою, співучою і дуже роботящою. У завітчаній хатині завжди було вдосталь харчів, спечений смачний хліб, вишиті рушники на стінах. Батько мав золоті руки – будь-яку роботу міг виконати, й усе йому вдавалося. Був у них син Тарас, талановита і розумна дитина. Він завжди допомагав батькам і справно виконував свої обов'язки.

Сім'я жила весело, в достатку та здоров'ї, у мирі й любові, аж поки в їхньому краї не поселився дивний чоловік. Зовні він був дуже привітним, вітався з усіма, говорив приємні слова, але люди помітили, що після того, як до них примкнув чужинець, почалися між ними біди та нещастя, чвари та злоба. І ніби причин не мали, а неприязнь виросла така, що аж у повітрі відчувалось. І одного дня насупилося небо, зашумів злісно вітер, здіймаючи пилюку та зриваючи дахи на хатинах. А з двору чужинця потяглося по всіх усядах чорне і страшне змійство.

Від жаху та розпачу люди не знали, куди бігти, що робити. Зчинився великий лемент у краї, аж гори задрижали, річки змінили русла, звірі й птахи поховалися. Тільки родина, в якій мати, батько і дитина спокійно молилися перед рушниками та іконами й просили Небесного Отця відвернути чорну напасть від рідного краю, залишилися тут, де вони виростили.

І раптом, серед громів, блискавок та хаосу з'явилася маленька голубка, яка летіла прямо до хатини цієї родини. Покружляла хвилину над стріхою, а тоді опустилася білою хмариною на обійстя. Це був Дух Святий, який постав перед сім'єю. Він сказав їм:

– Ви дуже щиро молитесь. Я переконався, що й справді хочете бачити свою землю вільною, щасливою та квітучою. Тільки міцна, роботяща, справжня українська родина, така, як ваша, може подолати зло і визволити край від лиха.

Даю вам золотий тризубець, що уособлює єдність. Зав'яжіть на ньому родинний рушник та прикладіть його до чола чужинця. І зло пропаде, зникне та більше ніколи не турбуватиме ваш край. Тільки зробити це ви маєте також разом – мати, батько й син.

Сказавши ці слова, Дух знову перетворився на голубку, яка вилетіла через відчинене вікно. А хлопчик ухопив золотого тризубця.

– Мамо, тату, це я повинен зробити! Йдемо?

– Так, сину, – сказала мати, зав'язуючи родинного рушника на руків'я тризубця.

– Це додасть тризубцеві сили, а тобі – хоробрості. Увесь рід зараз із нами і, особливо, з тобою, сину, – поклавши руку на плече хлопчикові, мовив батько.

Тарас вибіг на подвір'я, де все ще вирувала негода. За ним вийшли батьки.

– Де ж ми знайдемо зараз чужинця? – запитав син.

Над краєм нависла велика чорна хмара, а в одному місці наче смерч закрутив і хатини, і землю, і все живе, що було там.

– Мабуть, він саме там, де вирує смерч. Ходімо туди.

І справді, прийшовши на місце, вони побачили чоловіка, від якого у різні боки котилися чорні хвилі. Сам він наче завмер, а вгору від нього піднімався коловорот, що змітав усе на своєму шляху і навколо себе. Очі були налиті кровю і дивилися кудись у далечінь.

Лячно було хлопцеві, але, відчуваючи підтримку матері й батька та тримаючись за родинний рушник, упевнено підійшов до чужинця і приклав тризубця до його чола. Із грудей чоловіка вирвався дивний звук, а через якийсь час чужинця закрутило, змійство з усього краю зповзло до нього і вмить їх не стало. Смерч, що він сам створив, забрав його із собою. Зло покинуло землю і більше ніколи не поверталось. А тризубець залишили, як захист і символ добра, злагоди, миру, добробуту та єдності для всіх та подарунок від Святого Духа.

І відтоді золотий тризубець став для українського народу основним захистом, символом міцної родини та Святого Духа.

Автор: Ірина Мацко

Джерело: <http://kazka.in/fairytales/iryna-matsko/zolotiy-trizubets.html>